

Ceneoglasov
1 stolp, petli-vrata
mallo oglasti po 1 30
in 2 D, večji oglasti
nad 45 cm višine
po Dln 2-50, velikci
po 3 in 4 Dln, v
uredniškem delu
vrtalica po 10 Dln
a Pri večjem a
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uprava je u Kopitarjevi ul. 4f. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevo 4f. 7563, Zagreb 4f. 39.011, Praga in Dunaj 4f. 24.797

Bukarešta, 17. junija. (Izv.) Narodne manjšine zlasti Madjari in Sasi zahtevajo takojšnjo izpolnitev obljub, ki jih je dala vlada v volivnem paktu. Zlasti zahtevajo pravico javnosti za madjarske šole v Erdelju, ki jih je prejšnja vlada odvzela. Dalje napovedujejo predlog zakona o veljavi manjšinskih jezikov v državnih uradih in priznanja nacionalnih zastav. Madjari se tudi liuto upirajo agrarni reformi.

Izjava.

Na pisanje „Jutra“ od 16. t. m. za danes samo sledeče: Dr. Ninčič je nama izjavil o postopanju dr. Žerjave v zadevi takozvanega faksimila sledeče: „Nisam znao, da je dr. Žerjav ovakav lopužal“ Dalje nama je minister Ninčič izjavil, da je tudi Svetozar Pribičević odločno obsodil postopanje dr. Žerjave. To naj za danes zadostuje.

Dr. Kulovec, Franc Smodej.

Politična morala.

Stranka denunciranja Slovencev in stranka verolomnosti v vprašanju ljubljanskega mandata in njeno glasilo »Jutro«, izdajatelj neobstojećih papeževih ukazov ljubljanskemu škofu, s katerimi se prepovedujejo duhovniške kandidature, izdajatelj neobstojećega letaka kardinala Gasparija, s katerim se odsvetuje slovenskim volivcem glasovati za listo SLS, so v zvezi s probujajočim se »Slovenskim narodom«, ki mu od načel ni preostalo drugega kot spomin na to domačo besedo, so začeli, če tudi jim anjka vsaka legitimacija, debato o politični moral. Moralni problem našega političnega boja je sprožilo glasilo tiste stranke, ki je v Sloveniji in v državi oklevetala vse, kar se narodu in državi, kulturi in resnici neče lagati brezpogojno za SDS, posnemajoče tudi im manjka vsaka legitimacija, debato joč agromerkurske metode, glasilo stranke, ki je v moralnem boju onemogočila ljubljanskega župana Antona Peska in zaslovela po globoki »moralnosti« v znanih koroških aferah in aferi Jadranske banke, ki v svojem »moralnem« pojmovanju države, naroda, stranke, javnih funkcionarjev, polni stolpe o visokem moralnem stališču državnega uradništva, pa je hočeš-nočeš, moralo obelodaniti dokument svojega »moralnega« pojmovanja: Konzularni uradnik Barle naj se prestavi, ker je klerikalec!

Teško je najti primere v zgodovini političnih in strankarskih bojev in to predvsem med nami Slovenci, tako tipičnih vzgledov nasprotnih dejanj in nasprotnega mišljenja, kot jih stranka in njeno glasilo v javnosti in med ljudstvom propoveduje, kot je v našem političnem boju SDS in njeno glasilo »Jutro«.

O vsem so pisali: o edinstvu naroda, poleg katerega morejo obstojati celo Velehrvati, Velešrbi in Velelovinci, o državotvornosti in protidržavnosti, dobri upravi, moralno-neodvisnem uradništvu, na katero naj bi se naslanjal ravno napredek državne uprave in z njim prebivalstva, etičnosti posameznika, ki naj, se zagovarja, če je krivice, o ljubezni in pravici, objektivnosti povsod, preganjanju krivice vselej. Pred Slovenijo in vso jugoslovansko javnostjo pa se je razgrnil dokument, ki je služil za dokaz, kar je mnogim bila pekoča slutnja: stranka, ki naj rešuje moralni problem našega političnega boja, se je poleg vseh drugih zlih lastnosti razgalila kot stranka denunciranja Slovencev. Izmed redkih diplomatskih slovenskih uradnikov je služil v Düsseldorfu pri konzulatu g. Barle. Strokovno na svojem mestu, brez kakih, tudi disciplinarnih kazni, v tem oddelku in na tem mestu potreben, drugod brez službene potrebe. In zgodilo se je, da je načelnik stranke, ki je vzela politično moralo v zakup, minister šum in rud dr. Gregor Žerjav, predlagal zunanjemu ministru, naj se ta uradnik prestavi, ker je dr. Žerjav na njem našel, da je klerikalec. In zunanji minister je s potezo peresa odločil... Zunanji minister ni imel tedaj preje ničesar proti temu, da ta uradnik ostane na svojem mestu. Zunanji minister tudi ni videl službene potrebe, zunanji minister je odločil, ker je Žerjav, minister šum in rud, dejal, da je Barle klerikalec.

In »moralnemu« prepričanju stranke denunciranja Slovencev je bilo zadoščeno. Na mesto, katero je zapustila žrtev denuncijantstva, naj pride le pristaš SDS, naj bi prišel, če tega ne bi bilo, Srb ali Hrvat, Musliman ali Črnogorec, pa magari Arnaut in to samo radi tega, da ne ostane na tem mestu rojak — Slovenec, eden izmed redkih, ki se ni nahajal v številu zapostavljenih. In glasilo slovenske »politične morale« je še zapisalo: »Žerjav kot minister in aktivni član je vršil svojo dolžnost, ker ta diplomatski uradnik vsled svojega zasebnega političnega mišljenja ne more dati dovolj garancij za objektivnost.«

In to »moralo« so občutila podjetja, ki niso hotela slušati teorijo »Jutra«, ampak teorijo narodnega gospodarstva. In to »moralo« so občutili tisoči in tisoči, katerim je usoda dala, da se imenujejo državni uradniki. In to »moralo« je občutil cel narod, kateri ima edino krivdo, da že 1500 let krvavi. In ta »moralo« se zagovarja oficijelno kot simbol etičnega pojmovanja človeka, naroda in — države!

Zato se ni čuditi, če iznajditelj in izdajatelj neobstojećih papeževih in kardinalovih pisem, naše »Jutro«, piše z drzno roko besede o politični moral.

Na Stadionu bo dne 27. junija t. l. orlovska prireditel!

Se en primer politične morale.

Seveda je konečno prilezel tudi penzionirani »Narod«, da vrže še svojo sol v to že več ko hudo zasoljeno juho, ki jo je nadrobil samostojno-demokratskemu taboru dr. Žerjav s svojim famoznim pismom ministru Ninčiču. Ves čas je »Narod« o tej stvari modro molčal in je imel očividni namen, jo skoz zamolčati, kar bi bilo vsekakor najpametneje. Pa mu seveda niso dali miru in ga konečno zdrezali na noge, češ, moraš tudi ti katero reči... že zaradi načel in morale. Ho, to pa je spravilo »Narod« takoj na noge. Načela in morala, to so namreč njegova specialiteta. Nima namreč ne enega ne drugega oziroma kolikor jih ima, so vse pristni falzifikati. Kar bomo takoj pokazali. Zadostuje en sam odstavek iz njegovega članka »Načela in falzifikati«, kjer je brez vsake logične in stvarne zveze s predmetom, o katerem hoče razpravljati, spravilo en prav ordinaren pamflet na SLS in kjer med drugim piše, povrh še z debelimi črkami: »Vse, kar je razkrajalo državno skupnost, vse kar je podpiralo federalistične težnje, kar je množilo defetizem in ubijalo razvoj poštenega patriotizma med našim ljudstvom, vse je našlo zatočišče v SLS.«

Takšno je torej »Narodovo« mnenje in stališče v aferi Žerjavovega pisma. Takšno, da je na eno denunciacijo navrgel še drugo. Povsem hladnokrvno, kakor da bi napisal kako borzno poročilo, je napisal tu pavšalno denunciacijo i proti SLS i proti slovenskemu ljudstvu, tako infernalno-zlobno, da človeka kar v dušo zazebe; napisal jo je namenoma in preračunjeno, dobro vedoč, da so že pripravljene roke, ki bodo poskrbele, da se bo to čitalo na gotovih belgrajskih mestih in sploh tam, kjer je zanimanje za take stvari...

In zopet je denuncirana SLS kot nepatriotična in protidržavna, je denuncirano slovensko ljudstvo kot protidržavno in nepatriotično. In zopet vidimo tu frivolen poizkus zastrupljanja medsebojnega dobrega razmerja, sejanja nerazpoloženja in nezaupanja, da animoznosti napram nam Slovincem, povečavanja nasprotij, ki nas razdvajajo.

Ko bi pa zahtevali od »Naroda« dokazov za njegove klevete in laži, ko bi vprašali, kje so kaki dokazi in znaki, da je v slovenskem ljudstvu razkrojena misel o državni skupnosti, kje je le sledu kakega defetizma in v čem je naše ljudstvo kdaj le malo pokazalo, da ni vseskozi navdahnjeno poštenega patriotizma, bi bil odgovor le molk, ali pa cinično ponavljanje istih klevet in laži. Nešteto krat smo to že doživeli. In zama ni tudi apelirali na načela in moralo. Tam, kjer je denuncijantstvo, ni ne načel ne morale. In če se tam piše o politični moral, je to naravnost razračenje pojma o politični moral. In tam ni politična morala nič drugega kot čisto navaden falzifikat.

Odgovor dr. Korošca.

Belgrajska »Politika« prinaša odgovor dr. Korošca na napade na radikalnem shodu v Mariboru. Dr. Korošec izjavlja:

»Na shodu, ki so ga pred dnevi imeli v Mariboru najožji prijatelji Nikole Pašića, so se skoraj vsi govorniki bavili z mojo osebo in mojim delom, a neresnično in nedostojno je govoril samo podpredsednik narodne skupščine dr. Subotić. Da se ne oziram na hudo aluzije in neresnice, smatram za svojo dolžnost, da popravim samo pripombe dr. Subotića o kralju in blagopokojnem kralju Petru. To moram storiti čimprej, ker sem zvedel, da se v zadnjem času od mnogih strani s takimi in slimi izjavami, ki nimajo nikake stvarne podlage in so popolnoma neresnične, vodijo proti meni grda intrigantstva. Nelojalno je, kar je povedal dr. Subotić o moji pripombi v narodni skupščini o kralju, ker je bila ta pripomba že tedaj in takoj od moje strani rektificirana, a še bolj nelojalno je, ko se ve, da je dr. Subotić eden najbolj zagriženih Pašićevcev, ki so se šele sedaj spomnili, da je treba braniti parlamentarizem, da proglašajo, da je vsakdo proti državi, kdor je proti njihovemu Pašiću, očetu in sinu. Vemo dobro, kam to meri. Kar se tiče izjave Subotića o nekem namišljenem razgovoru med menoj in kraljem Petrom, trdim odločno, da je to laž. Nisem jih imel, in nisem mogel imeti takih razgovorov. Dr. Subotić pravi, po časopisnih poročilih, da se je tako pisalo v nekaterih listih, ki stoje blizu organizacije dr. Korošca. Konstatiram, da dr. Subotić niti ne navaja lista, niti ne doslovnih besed. Izmišljeno je prvo kot drugo in mislim, da se ne motim, ako pravim, da si je vse to dr. Subotić sam izmisli. Če pa je res, poz-

vam dr. Subotića, da javno pove, kateri je dotični list, citira številko in inkriminirane besede. Potem bomo govorili dalje. Prepričan sem, da ni v naši stranki lista, ki bi mogel kaj takega pisati. Neresnična je dalje trditev skoro vseh govornikov, da je naša stranka verska. SLS ni verska, ampak politična stranka s socialnim, gospodarskim in kulturnim

programom, tako naprednim in modernim v besedi in dejanju, kot ga nima nobena druga stranka v našem parlamentu. Kar se govori o »klerikalizmu«, to je bajka. Morda bi bi bilo bolje, da bi bili mi za svojo cerkev vsaj malo tako klerikalni, kakor je radikalna stranka za pravoslavno cerkev, ampak tega ji nismo nikdar in nikakor očitali.«

Popolna nedelavnost sedanje vlade.

ODBOR ZA PREISKAVO KORUPCIJE MIRNO POČIVA. — NOV DAVČNI ZAKON NESPREJEMLJIV. — EDINI IZHOD IZ SEDANJEGA POLOŽAJA SO SVOBODNE VOLITVE.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Načelniki opozicijskih skupin so imeli sejo, na kateri so premotili splošen položaj. Ugotovili so, da anketni odbor, ki je določen za preiskavo korupcijskih afer Rade Pašića, sploh ne dela. Isto je ugotovila tudi vlada. Načelniki opozicije so ugotovili, da predlaga vlada skupščini samo take stvari, ki služijo zato, da se sploh morejo seje vršiti. Opozicija vidi vzrok temu pojavu, da vlada nič ne dela, v sestavi sedanje kombinacije. Koalicija je nesposobna za

delo in resne posle, kakor so preganjanje korupcije in pobijanje gospodarske krize. Opozicija je mnenja, da so edini izhod iz tega položaja svobodne volitve, katere bi se vršile pod jamstvom, da more ljudstvo popolnoma svobodno oddati svoj glas. Glede davčnega zakona so načelniki opozicije ugotovili, da povišanja ne more več prenesti. Opozicija je povišanje ne more več prenesti. Opozicija je v tem oziru zavzela stališče proti temu zakonu.

Skupščina brez pravega dela.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine, za katero je vladalo malo zanimanja, sta se pretresali dve interpelaciji poslance Agatonovića o izplačilu vojne odškodnine in bolgarskih rekvizicijskih bonov. K obema interpelacijama sta govorila finančni minister in minister za socialno politiko in pa interpellant Agatonović. Nato je vladna večina sprejela prost prehod na dnevni red. Prihodnja seja bo jutri dopoldne. Na dnevnem redu je pogodba o ureditvi vojnih dolgov v Ameriki.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Seje narodne skupščine se bodo pojutrišnjem radi pravoslavnih binkoštnih praznikov do prihodnje srede odložile.

Kralj lahko obolei.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Kraljica Marija je zvečer odpotovala na Bled. Ker se je kralj malo prehladil in ima vročino, se potovanju ni mogel pridružiti.

Nestalnost uradništva.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Dopoldne se je konstituiral včeraj izvoljeni odbor za spremembo čl. 234. uradniškega zakona. Predsednik odbora je radikalni poslanec Leovac, minister za pravosodje Gjuričić je predlog predložil, nakar je poslanec Polić zahteval, da se pri vseučiliških profesorjih napravi izjema in da se pri njih nestalnost ne podaljša. Minister je ta predlog sprejel. Nato je poslanec Gosar govoril ter zahteval, da se naj nestalnost podaljša samo za eno leto, če se že mora podaljšati. Večina je načrt sprejela z 9 proti 4 glasovom.

Razprava o kazenskem zakoniku.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) V odboru za kazenski zakon so razpravljali o pogl. 12. in 13., to je o kaznivih dejanjih proti obstoju države in njeni ustavni ureditvi in o kaznivih dejanjih proti državni oblasti. Vladna večina je v odboru sprejela obe poglavji nespreme-

njeni. Izvršile so se le nekatere stilistične spremembe in popravile tiskovne napake. Posl. Hodžar je ugovarjal previsokim denarnim globam, ki so se po predlogu iz leta 1922. podvojile. Med drugim omenja, da načrt kazenskega zakona ponekod upošteva pomorsko pravo, v omenjenih dveh poglavjih pa ni jasno, ali spadajo semkaj slučajji, ki se dogajajo na ladjah, n. pr. med mornarji in poveljniki. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Za olajšanje popisa živine in vozov.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Letos se je popis živine in vozov za vojaško-trenske namene v obmejnih vojnih okrožjih Dravske divizije določil tako, da bodo morale nekatere občine daleč na popis, kar bo vsem povzročilo obilo stroškov na času in denarju. Županska zveza za ribniški okraj se je tozadevno obrnila na vojno ministrstvo, da se olajša popis. Tozadevno je posredoval posl. Škulj.

PREGANJANJE GRKO-KATOLIKOV.

Zagreb, 17. junija. (Izv.) Grko-katoliki v Bosni so že dolgo časa izpostavljeni preganjanjem in zapostavljanju, posebno pa še v okraju Prnjavor. Zraven pa hočejo nekateri pravoslavni izvesti prestop katoličanov v pravoslavje. Pri preganjanju jim državna oblast velikokrat ne nudi dovolj zaštite. Te dni so zopet zaprli 6 grkokatolikov, a v kratkem za tem še 12 iz kraja Kamenice. Orožniki so jih peljali v preiskovalni zapor. To je posledica gonje, ki jo v še nekateri pravoslavni in nek ruski menih. Med ljudstvom vlada veliko razburjenje.

V ZAGREBSKEM GLEDALIŠČU JE POPOLEN RED.

Zagreb, 17. junija. (Izv.) Preiskovalna komisija, ki je izvedla preiskavo v zagrebskem gledališču, je snoči končala svoje delo. Preiskava je bila uvedena z ozirom na napade nekih časopisov, da se vrše v gledališču razne nerednosti. Komisija je ugotovila, da je v gledališki administraciji kakor tudi v finančnih poslih popoln red.

Boj za šolo v Avstriji.

PROSVETNI MINISTER DR. SCHNEIDER ODSTOPIL, KRŠČANSKOSOCIALNA STRANKA SOGLASNO ODOBRIŁA STALIŠČE DR. RAMEKA. — MANIFESTACIJE ZA VERSKO VZGOJO.

Dunaj, 17. junija. (Izv.) Vodstvo krščansko-socialne stranke je soglasno odobrilo stališče kanclerja Dr. Rameka in zavrglo kompromis s socialnimi demokrati. Prosvetni minister Dr. Schneider je demisijsiral. Vodstvo krščansko-socialne stranke se trudi, da prepreči razpor v stranki. Socialisti so že alarmirali ulico in prirejali zborovanja in proteste ter zahtevajo odstop vlade. Položaj je izredno resen. Parlament je nezmožen za vsako delo. Socialisti sabotirajo vse vladne predloge. Socialisti imajo v toliko lažje stališče, ker sta na dnevnem redu tudi zakon o brezposelnosti in zakon o najemnikih.

Dunaj, 17. junija. (Izv.) Za naslednika prosvetnega ministra Dr. Schneiderja se ime-

njuje Dr. Czermak, predsednik Gornjeavstrijskega deželnega šolskega sveta in doktor Resch, sedanji minister za socialno politiko, ki ima veliko zvez in vpliva med socialnimi demokrati. Dr. Resch je imenovan za začasnega namestnika prosvetnega ministra.

Dunaj, 17. junija. (Izv.) Na velikem manifestacijskem zborovanju za katoliško šolo je govoril bivši minister Schmitz. Predsednik učiteljske zveze profesor Zeit je v imenu 8000 katoliških učiteljev in učiteljic Avstrije podal izjavo, da stoje učitelji trdno za katoliškimi starši in jih pozivajo naj branijo svoje otroke in katoliške učitelje. Dovolj je bilo oklevanja. Katoliško avstrijsko ljudstvo je močno dovolj, da užene nasprotnike, le odločnosti je treba.

Mir v češkem parlamentu.

Praga, 17. junija (Izv.) Češki parlament je včeraj zboroval zopet nekoliko mirneje. Seja je pričela po dveurni zamudi, kar je v začetku seje povzročilo nekaj medklincev. Meščanske in socialistične stranke pa so se medtem zedinile na premirje na podlagi dogovora, da se najprej razpravlja o uradniških zakonih, o učiteljskem zakonu in o zakonu o okrožnih zdravnikih. Debat o kongru se izvede posebej. Danes in včeraj se je vršila debata o uradniških zakonih, v petek pa se bo vršila debata o kongru. Ker je bilo s tem dogovorom ustreženo socialističnim strankam so vse razprave potekle popolnoma mirno.

Vlada vodi sedaj pogajanja za pokritje izdatkov za uradniški zakon. Socialistične stranke so izjavile v proračunskem odboru, da vlada z ozirom na carinski zakon ne sme dovoliti nikakih novih davkov.

Vstop Turčije v Društvo narodov.

Pariz, 17. junija. (Izv.) Odkar je izstopila Brazilija iz Društva narodov in je sklenila izstopiti tudi Španja, smatra javnost krizo te mednarodne institucije za resno. Ameriški načrt o ustanovitvi kontinentalnih zvez postaja resna nevarnost za Zenevsko Društvo narodov. Poleg tega tudi sovjetska zveza vztrajno nadaljuje svojo akcijo v Aziji in hoče pritegniti v svoje oči Turčijo, ki je edina država v prednji Aziji, ki bi mogla dobiti zastopstvo tudi v Zenevi. Odkar je podpisana mosulska pogodba, je postalo aktualno vprašanje vstopa Turčije v Društvo narodov. Anglija se mnogo trudi, da pripravi angorsko vlado do tega koraka. Toda Angora stavi nove pogoje, ki bi pomenili nove izieme in nove zmede.

Kaj se godi doma

Orlovski izlet v Rim.

(31. avgusta do 8. septembra t. l.)

Vse, ki se zanimajo za orlovski izlet v Rim, posebno pa one, ki se še niso prilegle, a se hočejo udeležiti izleta, opozarjamo, da se prijavni rok podaljša do 20. junija. To je zadnji rok, do katerega bomo sprejemali prijave. Za vse one, ki so se prijavili po 15. aprilu, a se bodo prijavili do 20. junija, znaša celotni prispevek Din 1300, plačljiv v dveh delih: 700 Din do 20. junija, ostali znesek pa v obrokih do 1. avgusta. Kdor se bo prijavil po 20. juniju, si bo moral sam oskrbeti potni list, kar je združeno s precejšnjimi stroški, ker se zapoznati prijavljenci ne bodo mogli poslužiti skupnega potnega lista. Razen tega opozarjamo še na sledeče:

1. V svrhu skupnega potnega lista prosimo vse prijavljence, da nam pošljejo sledeče podatke: ime in priimek, poklic, rojstni kraj in rojstno leto ter pristojnost v občino in okr. glavarstvo. Opozarjamo, da nam to vsi udeleženci vsaj do 20. junija sporoče, bodisi telovadci, bodisi drugi udeleženci.

2. Na razna vprašanja glede vozne cene za II. razred sporočamo, da za enkrat še ne moremo reči, koliko bo znašalo doplačilo. Kdor se bo hotel poslužiti II. razreda, naj nam to takoj sporoči.

3. Oni, ki bodo hoteli imeti v Rimu boljše prenočišče (soba z eno ali več posteljami), naj nam sporoče, da jih bomo imeli v evidenci. Boljše prenočišče bo veljalo približno 180 Din.

4. Znižani prispevek Din 1100 plačajo Orlovski telovadci ali v kroju ter dijaki, ki se udeležijo izleta.

5. Za izlet pripravljamo posebno potno knjižico, ki bo obsegala potrebna navodila, spored prireditve in rimskih slavnosti, kratek opis znamenitosti med vožnjo in v Rimu ter seznam vseh udeležencev. Knjižico bomo pravočasno razposlali. V knjižici bo tudi imenska izkaznica, ki bo nadomestila izletni znak.

Demonstracije proti mažaronski stranki v Prekmurju.

Iz Dolenje Lendave se nam poroča:

14. t. m. se je vršil v Dolnji Lendavi proti novoustanovljeni mažaronski stranki protestni shod. Manifestanti so se v veliki množici zbrali pred stanovanjem kanonika Strausza, kateheta Holsedla in protestantovskega pastora Harrija ter mažarskega advokata Nemethyja. Demonstranti so protestirali proti tem gospodom: »Dol z njimi! Obenem so prirejali ovacije poslancu Kleklu. Poslali so mu tudi brzojav: »Predvčerajšnja demonstracija proti našim najnovejšim narodnim nasprotnikom je samo dokazala, da smo v boju za slovenstvo vsi z vami! Dolenjelendavski Slovenci.« Posl. Klekl je odgovoril: »Dolenjelendavskim Slovincem hvala za pozdrav. Slovenska Krajina ne bo nikdar umrla. Živijo! Klekl.«

Program nove prekmurske stranke.

Ker gotovo vsakega zanima, kaj so pisale »Naše Novine«, glasilo neodvisne prekmurske stranke, radi česar je izbruhnilo ogorčenje in nejevolja pri vseh narodnih ljudeh, naj sledi tu dotični odstavek:

»Slovenci so prišli k nam kakor kazni, kakor bič. Naj vzame na znanje Maribor in Ljubljana, da smo polni bridkosti proti Slovencem, da so naše nezgode kakor glasna tožba proti slovenski silovitosti. Ne bomo mi dalje časa provinca slovenske grabežljivosti in ošabnosti. Ne bode nas več dolgo poniževala Slovenija. Imamo mi druge orientacije tudi, ne samo slovensko. Slovenija je pokvarila naš lep prekmurski domači jezik. Čeravno Slovenija sama nima znanstvenega akademskega zedinjenega jezika, ker sploh drugače govori Ljubljana kakor Maribor in vsaki žlahtar in rešetar ponavlja slovenski jezik, da ga niti Slovenci ne razumejo, si vendar oni upajo v naš lep materinski jezik brati, ga preganjati. Slovence to peče, zakaj mi hrvaškemu lepemu jeziku podobno govorimo, zakaj ne postanemo naenkrat v jeziku, v dejanju kakor Kranjci. Ali kam more priti človek s slovenskim jezikom? Skoro nikamor. Slovenci so prišli k nam kakor bratje, ali takšni bratje, kakor je bil Kajm proti Abelu. Ne prodajamo mačka v vreči, ne širimo mržnje proti Slovincem, samo naznanjamo, kako grozne so naše razmere, kam nas je pripeljala slovenska inteligenca. Slovenska inteligenca je tudi Slovenijo globoko obtežila. Velika gospoda Slovenije na račun slovenskega naroda lumpa, razsipava, a siromak narod se pa potepuje po sveti kak rešetarji in cekerašji. Če pride k nam kak siromak Kranjec, se nam smili, ker je tako slabega znanja, tako nastopi, kakor da bi dve levi nogi imel; pa še ti nevoljneži imajo mržnjo proti nam. Krožnik kaše, graha ali skledo žgancev, kar se njeemu pri nas iz milostivnega srca da, pojé tako, da se njemu od veselja oči blišči, pa vendar je odgojen na mržnjo proti nam. Treba je samo takega slovenskega gospodina pogledati v pisarni, uradu! Tak je kakor kamen, govor mu je kakor led. Zato Vam to v oči pravim, Vi ste pri nas kakor bič, kakor nevreča!«

Ze od začetka se je moglo spoznati, da je ta nova prekmurska stranka navdahnjena mržnje proti Slovincem. Na enak način, kakor pišejo »Naše Novine« sedaj, so Madjari in Madjaroni svoj čas hujskali zoper slovenstvo, oziroma jugoslovanstvo sploh. Če bi bilo »Jutro« vedelo, kako se bo

ta stranka razkrinkala, bi je ne bilo tako goreče pozdravilo; sicer pa bi bilo lahko še takoj bolj previdno, ko je vendar moralo poznati voditelje te stranke. Toda slepo sovražstvo do SLS, proti kateri je nova stranka v prvi vrsti naperjena, je zatemnila ves razsodek pri SDS. Antiklerikalizem je najstrašnejša duševna bolezen.

Krivci molče?

»Jutro« se je vsedlo, da sodi, kdo je izdajalec slovenskega naroda. In jo je pogruntalo, da je to SLS. Izreklo je zato strahovito ostožbo, da je to SLS izdajala v Dol. Lendavi list v madjarskem jeziku. »Na to strašno obtožbo molčijo mariborski in ljubljanski črni internacionalci«. Tako piše »Jutro« z dne 16. junija tega leta.

Da pa ne bomo mariborski črni internacionalci molčali, da ne bo naš molk priznanje, odgovarjamo, da smo imeli in še imamo priložnost dobiti v roke takšen mariborski list, ki ga je en del demokratskega »Tabora«, drugi del pa nemške »Marburgerzeitung«, ki se skupaj izdajata v mariborski tiskarni, zadrugi z omejeno zavezo v Mariboru, kjer sedijo mariborski demokrati.

»Čudno, da se v čeli demokratski stranki ne najde niti en poštenjak, ki bi imel toliko narodne zavesti, da bi obsodil izdajalstvo voditeljev SDS.« — citirano po »Jutru«. — Krivci naj le molče!

Divjanje škrlatinke v Slov. Krajini še vedno ni ustavljeno.

Izolirni oddelek v m. soboški bolnici bo vsak čas poln.

Prvotno se je mislilo, da se bo dalo spraviti v izolirni oddelek soboške bolnice le kakih 60 otrok. S tem pa, da so zasedli vsak kotiček in da ležijo na dveh posteljah po trije otroci, so jih spravili pod streho že čez 80. Današnje (18. junija) stanje znaša 83; mnogo preko tega števila pa ne bo moglo iti. Zato je nastalo sedaj drugo pereče vprašanje, kam z ostalimi bolniki. Prvotno so mislili, da bi preuredili v ta namen osnovno šolo. Proti temu pa je vstala vsa javnost, češ, poslopje osnovne šole leži v sredini mesta in je v njem zrak od lanske povodnji dalje, ker so vse stene napojene z vodo, zelo zadolhe. Sedaj se razpravlja o tem, da bi se preuredilo v začasno bolnico gimnazijsko poslopje, ki leži na periferiji mesta in bi ga bilo tudi drugače v to svrhu kolikor toliko lahko preurediti. V bolnici sta do sedaj umrla samo dva; predvidoma pa bodo med sedaj v bolnici se nahajajočimi otroci še štirje. Izmed 83 zgoraj navedenih otrok jih je 49 iz dolenjelendavskega, 40 pa iz soboškega okraja. V nedeljo bodo iz bolnice odpustili prvo partijo ozdravelih: 25. Vseh desinfektorjev, ki so poslani semkaj radi zatiranja škrlatinke, je 6. Včeraj se je mudil tukaj zdravnik higijskega zavoda dr. Miss. Iz Ljubljane je bil poslan semkaj tudi sanitetni prevoznik avtomobil, ki je takoj prvi dan običal pri Vidoncih.

Pouk na vseh šolah ukinjen.

Po nalogu velikega župana mariborske oblasti bodo vse šole murskosoboškega in dolenjelendavskega okraja v petek, 18. t. m. prejenale s poukom, ki je bil že itak zadnji teden brezuspešen.

Ojačane orožniške postaje.

Da s svoje strani pripomorejo lokalizirati razširjanje škrlatinke, so vse orožniške postaje ojačane, poleg tega pa sta se v centrih škrlatinskega legla v Pertoci in v Vidoncih ustanovili začasni orožniške ekspozituri.

Prepovedane prireditve in drugo.

Ze za preteklo nedeljo so bile vse prireditve, med temi socialistični shod v Gornji Lendavi in okrož. sokol. prireditve v Beltinci, zabranjene. Ta prepoved ostane v veljavi za vse slavnosti, shode, sejme itd. do nadaljnjega, dokler bo trajala škrlatinke. Vsed te prepovedi se v nedeljo 27. t. m. tudi ne bo vršilo slovensko blagoslovljenje na novo dograjenega evangelijskega dijaškega doma, ki je bilo za ta dan napovedano. Odpasti bo morala tudi za 29. t. m. napovedana velika skupščina prekmurskih evangeličanov v Hodošu, ki bi naj razpravljala med drugim tudi o položaju, ki je nastal s smrtjo novovrbaškega senjorja Wagnerja, ki je bil predestiniran za škola tudi prekmurskih evangeličanov. — Okrajno glavarstvo v M. Soboti je nadalje ukrenilo vse potrebno, da preloži od vojaške oblasti že odrejeno popisovanje živine in voz.

Škrlatinke se je pridružila še difterija.

V M. Soboti sta se pojavila zadnje dni dva slučaja difterije. V ulici, imenovani Soteska, sta v Celčevi družini obolela na tej bolezni bratec in sestra eden star 7, drugi pa 9 let.

Plaz zasul železniško progo.

Včeraj, četrtek 17. jun. ob 5. pop. smo se peljali s potniškim vlakom v strašnem neurju od Zagorja proti postaji Savi. Od leve in desne so drli v Savo tako strašni hudourniki, da se je zdelo: vse grape se bodo prekucenile v Savo; Sava in potoki in slapovi pa rjavi in z naropanim blagom preobloženi, da groza! Toče na levo in desno vse belo! Tu pa začne vlak vedno počasneje voziti, plavalci smo na progi v celih potokih. Kar se vlak ustavi in vse hiti iz vagonov proti lokomotivi, ki se je ustrašila ogromnega plazu in rjavega hudournika, ki je od severne strani udaril s hriba. Utrgal se je namreč oblak, hudournik iz grape je zamašil

svojo navadno strugo pod progo in v svojem zmagoslavju nasul na gorenjo progo kamenja, prsti, hlobov in skal kar 2 m na debelo, pokril do pol metra visoko tudi dolenjo progo, ki bi jo mi radi rabili, in planil preko tirov v Savo. Mimogrede je odtrgal kos njive, 5 m na široko in 4 m na globoko ter se vrgel nad telegrafski drog. Ljudi se je nabralo na pozorišču 150 do 200. Predvsem so hoteli rešiti ta drog, ki je z eno nogo že visel v zraku. Odpeljali so vodo drugam. Kako zelo nam je demokracija prešla v kri, dokazujejo številni svetovalci, ki so reševali zadrego vsak po svoje: da je treba čakati ljubljance, ki naj potem nas sprejme; da naj pridejo delavci iz Zagorja; da naj nam vsaj lopate dajo in bomo svoj tir že sami rešili. Tako je pretekla cela ura. Potniki, ki so bili blizu doma, so pa zelo spretno skakali preko hudournika; siljajo so se seveda mladim damam obnesla tesna krila. Z motikami in rokami so podjelno pomagali hudournik odvajati tudi dalmatinski dijaki, ki so se peljali z našim vlakom. Nazadnje je vendar prišel za nami voziček z 10 delavci in v pol ure je bila dolenja proga prosta, od Save sem je prišel inženjer ogledat most nad hudournikovo strugo, in ob pol 7. smo se začeli tihotapiti preko nevarnega mesta. Šlo je srečno. Stalo pa je več ljudi zunaj na ploščadi in stopnicah, da bi skočili ven, če bi si vlak zaželel Save. Na postaji Sava sta nas pozdravila kar dva vlaka, ki sta morala potem porabiti našo progo. Na gorenji je še toliko plazu, da ima deset delavcev za en dan dosti dela. Pridirjali smo v Ljubljano 7 četrt ure prepozno. — Kaj bi bilo, če bi se to zgodilo ponoči? Ali ni ta del proge za take slučaje premalo zavarovan?

Šesti proces proti „Goriški Straži“.

V ponedeljek se je zaključil pred goriškimi kazenskimi sodiščem šesti proces proti »Goriški Straži«, glavnemu glasilu krščanskih socialistov, katerim se je drznilo tržaško liberalno časopisje ravno one dni, ko je državni pravnik vložil tožbo proti »Goriški Straži« radi »ščuvanja k uporabi proti šolskim zakonem«, več ali manj odkrito očitati, da so narodne izdajce. Ta proces je bil izmed vseh dosedanjih gotovo najzanimivejši za presojanje gigantskega boja, ki ga morajo biti naši bratje onkraj meje za svoje pravice, boja, ki je toliko težji, ker zadene predvsem v najhujšo barikado na poti k uspehu, na miselnost italijanskih oblastnikov. Državni pravnik je kot predstavnik režima razgalil to miselnost, ki kaže tako ozkosrčnost duha in srca, do katere se more povzpeti le človek in državljani, katerega srce je vklenjeno v verige fašistovskih nesocialnih idej in v okove hipernacionalizma, spojenega z rimskim imperializmom. »Jezik je vse«, je vzdiknil državni pravnik, »je čustvo, je kultura. Michelangelo bi ne izvršil svojih umotvorov, ako bi ga ne bila inspirirala Dantejeva sladka govornica, znanost bi ne bila tako napredovala, industrija bi ne dosegla sedanje popolnosti, ako ne potom tega jezika. Zato mora biti v naši državi en jezik. Slovenci lahko govorijo slovenski doma...« In dalje: »Čas bi že bil, da bi nehali razburjati duhov z onim hinavskim pacifizmom...« (V rekrimiranem članku je bilo rečeno, da bo zavladal mir med narodi, ko se bodo uveljavili evangelijski nauki o ljubezni.)

In kaj je pisala »Goriška Straža« v članku »O pravem času in na pravem mestu«?

»Bila so leta, bili so časi, ko je bil v naši deželi jezik povsem enakovreden in enakoveljaven z italijanskim... In še sedaj skrbno čuvamo izreke govorov, s katerimi so nas ministri in tudi najvišji predstavniki države sam, proglasili za državljane, ki imamo enake pravice in dolžnosti kot državljani italijanske narodnosti. Če se pa danes ozremo okrog, se nam nudi čisto drugačna slika. Priznani smo kot polnovredni državljani pri vseh dolžnostih, našega jezika pa nam nočejo priznati za enakopravnega. Potisnili so ga iz vsega javnega življenja na čisto in v zapečke. Ker je Italija sama enojednina država, zato za slovenski jezik ni prostora na železnih, pri oblačih, v šolah, tako opravičuje gotovi krogi svoje postopanje! Kakor da bi se dalo vtajiti in prikriti nekaj, kar obstoji. Če hočemo pa mi o tem govoriti in pisati, če povemo, kaj naše ljudstvo čuti, ni dovoljeno. V tem času se dvigne naš poslanec samcat sam sredi ogromne vladne večine in spregovori besedo iz vsega srca: povedal je to, kar bi povedal vsak slovenski oče, vsaka slovenska mati: Vzeli ste nam pravico do našega jezika! Vzeli ste nam jo proti svojim slovenskim obljubam, proti vzgojnemu načelom, ki so jih učili sami Vaši največji možje. Hvala! smo poslancu Besednjaku, da je izlil naše srce v parlamentu, v Rimu, v srcu Italije, pred samo vlado. Hvala! da je pred vsem svetom povedal, kako se nam godi. Mi pa se bomo držali njegovih besedi, ki jih je izrekel v istem govoru: »Slehera slovenska družina se bo spremenila v šolo in vse matere in očete bodo postali učitelji, ki bodo prenašali iz roda v rod naš jezik in našo narodnost.« Medtem pa bomo čakali, da se val neizprosne nacionalizma, ki gre danes po vsej Evropi v klasje, poleže, in ko bo v vseh narodih dozorelo spoznanje, da more na svetu zavladati mir, le ko bodo uveljavili evangelijski nauk o ljubezni med rodovi. In ta vera je v nas živa, živa ko še nikdar poprej. In ne bo ugasnila.«

Kaj je v tem članku protidržavnega? Ali ruši temelje države, ali ščeva k uporabi proti zakonom, oni, ki uči, da mora država izpolniti obljube, dane po svojih najvišjih zastopnikih? Kako naj državljani spoštujejo zakone države, ki se danes ne zmeni za obljube, ki so jih dali državniški kakor Tittoni (kot zunanji minister v poslanski zbornici dne 27. IX. 1919), De Nicola (kot predsednik poslanske zbornice v zbornici 19. VI. 1921) in Sforza (kot zunanji minister 25. VI. 1921 v poslanski zbornici)? Minister Sforza je ponosno izjavil, da bo postopanje z narodnimi manjšinami v Italiji za zgled drugim državam! In namen članka je bil, kakor je odgovorni urednik g. Kemperle izrecno poudaril, da opozori vlado v odkritih besedah na razpoloženje, ki se ustvarja med ljudstvom s takim postopanjem; in isti namen je gotovo imel tudi poslanec Besednjak, ki je o pravem času, ko

je mera krivic polna, in na pravem mestu, v rimskem parlamentu, torej javno, svest si odgovornosti svojih besed, govoril odkrito iz srca naših bratov pod Italijo.

In državni pravnik je vse te slovesne obljube italijanskih državnikov Slovanom in Nemcem pod Italijo absolviral z: »Obljube spadajo v preteklost... Zadeva je jasna, je nadaljeval. Juridična norma ni abstraktna, svojo veljavnost zadobi le, ko stopi v resničnost, v življenje... Razpravljati sem hotel v familiarnem tonu... Kemperle je stara sica (g. Kemperle energično protestira, državni pravnik se izgovarja, da ga ni hotel žaliti)... V enm samem stavku leži ključ za presojanje osebnosti g. Kemperla in njegovega članka: ono hinavsko sklicovanje na evangelij... Ako hočemo dobro razumeti in presoditi to borbo za slovenski jezik, se moramo postaviti na stališče italijanskih državljani. To je borba za državo v državi, ki je edinstvena Italija s 40 milijoni Italijanov ne more dopustiti. Jezik je narodno imetje, jezik ni mehanično sredstvo, ki se rabi za sporazumevanje v domačem gospodarstvu; jezik je vse, je čustvo, je kultura, po njem se izraža duh. Michelangelo bi ne bil nikdar ustvaril svojih umotvorov, ako ga ne bi bila inspirirala Dantejeva sladka govornica, znanost bi ne bila tako napredovala, industrija bi ne dosegla sedanje popolnosti, ako ne potom tega jezika. Radi tega mora biti v državi le en jezik. Slovanom nikdo ne brani, da govorijo svoj jezik doma. (»Goriška Straža« je zapisala: v zapečku)... Mi ne moremo od Slovencev ničesar pričakovati, pač pa lahko njim veliko damo... Kaj bi tu govorili o naravnem pravu! Pravo je ono, ki ga država vsili in ki ga morajo priznati in sprejeti vsi, ki hočejo biti državljani te države. Zahtevam za obtožence 6 mesecev ječe in 100 lir globe.«

Je-li državni pravnik v bistvu govoril za obtožence ali proti njemu? Vprašanje, ki si ga je stavil z zagovornikom vsakdo v sodni dvorani. Nikjer nikake konkretne obtožbe; jezik je sveta, koristna stvar Italijanov, ali samo Italijanov? Obtožene naj se obsodi, ker se je moral že večkrat zagovarjati radi enakih časnikarskih prestopkov, skratka, ker je Kemperle, hinavski Kemperle, je trdil državni pravnik.

»Ali je mogoče, da ne bi palo seme o veličini materinje jezika tudi na tuja, slovenska tla in tam vzkliko?« je izvajal logični zagovornik. »Kako moremo mi, ki povzdiguemo materinski jezik, zahtevati od Slovencev, ki že 10. stoletje prebivajo na tej zemlji, naj pozabijo svojega? Ako hočemo, da bodo lahko govorili slovenski doma, dajmo jim priliko, da se naučijo tudi tega jezika. Ako jim te prilike ne damo v šoli, jim pač moramo pustiti pravico, da ušijo sami svoje otroke slovenskega jezika. Kdo more očitati človeku, ki ima krščansko vzgojo, ki je pristaš krščanske socialistične stranke, ki ji je za vzor sam Odršenik, da je hinavec, ako je zapisal v glasilu krščanskih socialistov, da more na svetu zavladati mir le tedaj, ko se uveljavi evangelijski nauk o ljubezni med narodi? Dopuščeno so sodbe o javnosti političnega programa krščanskih socialistov, nikdo pa ne more dvomiti o iskrenosti rekrimiranega članka. Ideja miru med narodi, izražena v tem članku, je ideja, za katero se navdušujemo tudi mi republikanci in ki naj bi dozorela z ustanovitvijo Evropskih Združenih držav... Zagovornik je v tem tonu nadaljeval svoj temeljito zamišljeni govor.

Izd procesa je znan: G. Kemperle je bil oproščen. Občinstvo se je komaj zadrževalo, da ni pospremlilo razglasitve razsodbe z gromovitim aplavzom.

Nered pri plačevanju 10% takse.

Splošna zmešnjava vlada pri plačevanju takse na vstopnino ob priliki prireditve prosvetnih društev. Nekatere davčne oblasti priznavajo veljavnost potrdila Prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 15. marca 1924, št. 3718, druge ga zavračajo in zahtevajo 20 odstot. takso. Prosimo g. finančnega delegata, naj da natančno navodilo svojim uradom in tudi prosvetnim društvom, da bomo vedeli pri čem smo. Za vsak slučaj je Prosvetna Zveza v Mariboru prosila ponovno za vsa pri njej včlanjena društva za dosedanja ugodnost. Dokler ne dobimo odgovora od ene ali druge strani, tudi društvom na njihova vprašanja ne moremo odgovoriti. — Prosvetna zveza v Mariboru.

Nesreče in drugo.

V Sevnici se je pekovski mojster Alojzij Kreinčič ponesrečil; padel je s kolesa ter si zlomil roko. — Sin posestnika Antona Strnad je padel s črešnje ter si zlomil roko. — Neki delavec je šel v soboto zvečer s sekuro na rami domov. Na poti mu je spodrsnilo; ob padcu je zamahnil s sekuro in si presekao nogo. — Na kolodvoru v Čulincu je bil zaposlen Leopold Cizel s premikanjem tračnic. Pri razvrščevanju tovornih vagonov je naenkrat pridrčal nanj tovorni vagon in Cizelj odrezal nogo in roko. Cizelj je kmalu izdihnil. — V okolici Mostarja so se pojavili volkov, ki delajo prebivalstvu zlasti na živini veliko škodo. Proti volkovom so prebivalci organizirali veliko gonjo.

Savinjčani! Saleščani! - V nedeljo, dne 20. junija Orlovski dan v Vejenju. Telovadni nastop Savinjskega orlovskega okrožja in orliške srenje.

Dnevne novice

★ **Slovenska razstava v Sarajevu.** V veliki dvorani mestne občine Sarajevo pod zaščito udruženja »Cveta Zuzovici« so razstavili svoja dela sledeči slovenski umetniki: Božidar Jakac, Gojmir Kos, Kos Tine, Pilon Veno, Kralj Franc in Tone, Serajnik Domicijan, Stil plovšek Franjo, Vidmar Drago, Vidmar Nande in Zupan Franc. Skupno je razstavljenih 75 del. Razstava se je včeraj otvorila in je v vsakem oziru uspešna.

★ **Izkaznice za polovično vožnjo ob priliki orlovskih prireditve** v Ljubljani na Stadionu se bodo dobile samo ob prirreditvi na Stadionu.

★ **Umrl je v Zdolah pri Brežicah** 16. t. m. trgovec g. Rudolf Presnik, občinski odbornik, odbornik krajnega šolskega sveta, blagajnik bralnega društva in dolgoletni cerkveni pevec. Bil je duša vsega javnega dela, zelo vesele narave, zvest pristaš SLS in naročnik »Slovenec« in »Slovenskega Gospodarja«. Vse ga je spoštovalo in ljubilo. Materi, bratom ter sestram izrekamo globoko sožalje, njegovi duši pa svetila večna luč!

★ **Švedski konzul pri nas.** Za hrvatskimi turistovskimi in letovišnimi kraji študira generalni konzul SHS v Stokholmu g. Carlson sedaj slovenske kraje, predvsem našo Gorenjsko v namenu, da jo ob povratku seznaní s švedskimi turisti. Kakor je Carlson izjavil, je preteklo leto obiskalo našo državo okoli 300 Švedov. Namen njegovega prihoda pa je predvsem ta, da se v zvezi s poznavanjem naših krajev dvigne tudi število švedskih obiskov v naši državi, bodisi v trgovskih, bodisi turističnih potih.

★ **Kongres finančnih uradnikov.** 27. t. m. se vrši v Belgradu kongres zveze finančnih kontrol, ki ima v članstvu 10.000 članov. Na kongresu se bo izvedlo zedinjenje in centraliziranje vseh samostojnih sekcij v Belgrad. Kongresu bo prisostvoval tudi finančni minister dr. Perić.

★ **Ministrstvo prosvete** je dostavilo vsem šolam okoliščino z naročilom, naj se po čl. 15. pravilnika o organizaciji in delovanju odbora za »Narodno Prosvetljanje« proslavi tudi letos Vidovdan kot praznik narodne prosvete. Pri tej proslavi naj sodelujejo vsa prosvetna, kulturna in humanitarna društva s koncerti, zabavami, predavanji in drugimi prireditvami, za katere naj se zbirajo dobrovoljni prispevki. Polovica teh prispevkov se pošlje fondu »narodnega prosvetljanja« (ministrstvu prosvete v Belgrad) druga polovica naj se uporabi za lokalne potrebe narodne prosvete. Zeleti je, da se občinstvo v kar največjem številu udeleži omenjenih proslav in s tem pokaže stopnjo kulturnega in nacionalnega razvoja. — Prosvetni inspektor Poljanec.

★ **Udeležimo se slovesne proslave Društva kat. mojstrov v Mariboru!** Mariborski mojstri obhajajo v nedeljo, 27. junija, proslavo 25 letnega jubileja Društva kat. mojstrov in slovesnost blagoslovljenja novega društvenega prapora. Dolžnost naših organizacij, zlasti onih, ki so se razvile na podlagi Kolpingovih načel, kakor se je mariborsko Društvo kat. mojstrov, je, da se slavlja bratskega društva udeležijo vsaj po delegacijah in z društvenimi zastavami. Ljubljanski društvi: rokodelskih mojstrov in rokodelskih pomočnikov sta že sklenili, da se udeležita po večji delegaciji jubilejne slavnosti bratskega društva v Mariboru in prosita bratske organizacije v Novem mestu, na Vrhniki, v Št. Vidu itd., da bi se jima pridružile. Mariborsko društvo vzorno deluje in ima lastno hranilnico in posojilnico in svojo Podporno in bolniško blagajno. Udeležba pri slavnosti takega društva ni samo naša čast, zadeva, ampak bo pripomogla vsem udeležencem, da bolj spoznajo prednosti svoje organizacije in delujejo z večjo vnemo in gorečnostjo. Upamo, da se slavnosti udeležijo v večjem številu tudi bratsko društvo v Zagrebu in da zastopniki vseh društev po slavnosti obiščejo tudi ljubljanski Rokodelski dom, kjer bodo dne 29. junij poučna predavanja strokovnjakov o pripomočkih, ki jih ima obrtni stan v Jugoslaviji, da se popolnoma usposobi za svoj poklic, in o višini dohodkov, ki jih daje obrtnemu pomočniku njegovo delo. Proslava 25 letnega jubileja Društva kat. mojstrov v Mariboru naj združi obrtni stan k skupnemu delu za vedno večji napredek.

★ **V Kamniški Bistrici** bo v nedeljo 20. t. m. božja služba. — Aljažev klub SPD.

★ **Vzajemna zavarovalnica** je darovala za kapelico sv. Cirila in Metoda v Vratih 2000 dinarjev, za kar ji izreka iskreno zahvalo Aljažev klub SPD.

★ **V zavodu sv. Stanislava** se ta teden vrši pismena matura, ki se je udeležuje 20 abiturientov. V pondeljek so pisali slovenščino (Satira v slovenskem slovetstvu), v torek srbohrvaščino (odlomke iz srbskega romana: Stan. Krakov, »Kroz burce«, v sredo nemščino (Dass Kleines die Wiege des Grossen ist, lehrt uns die Natur, das menschliche Leben und die Geschichte), v četrtek latinščino (Tacitus, Dialogus) in grščino (Platon, Protogoras), danes v petek pa pišejo matematiko. Usmi iziti se vrše 21., 22. in 23. junija. — Koncem šolskega leta so v zavodu študirali 304 dijaki. Ob letni klasifikaciji je dovršilo razred z odličnim uspehom 15, s prav dobrim 42, z dobrim 140, z zadostnim 70, skupaj 267 dijakov. Ponavljalni izpit se je dovolil 28 dijakom: 22 iz enega predmeta, 6 iz dveh pred-

metov. Razreda ni dovršilo 6 dijakov; 3 so ostali vsled bolezni neizprašani. Sprejemna skušnja za I. razred se vrši 30. junija.

★ **Na drž. realni gimnaziji v Ptuj** bodo sprejemni izpiti za I. razred v sredo dne 30. junija od 9 dalje. Vpisovanje je dne 29. t. m. od 9—12 in dne 30. junija od 8—9. Za vpisovanje je potreben rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

★ **Sprejem v I. letnik drž. moškega učiteljskega v Ljubljani** se bo vršil dne 30. junija 1926 od 9 naprej. Pogoji za sprejem: dovršeno 15. leto, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena nižja srednja šola ali četrti razred meščanske šole. Istega dne od 8—9 se bo vršilo tudi vpisovanje v I. razred deške vadnice.

★ **Na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik v sredo, 30. junija od 9 do 12. Učenke, ki se žele vpisati, naj se zglase osebno in prineso s seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko spričevalo (4. razreda srednje ali meščanske šole). — Isti dan, 30. junija, od 8 do 10 je tudi vpisovanje v 1. razred dekliške vadnice. Starši naj otroke, ki jih žele vpisati, pripeljejo seboj in prineso njihov krstni (rojstni) list in potrdilo o cepljenju koz. — Podrobnosti o obojnem vpisovanju so razvidne na deski v veži šolskega poslojpa.

★ **Na drž. meščanski šoli v Krškem** se vrši vpisovanje učencev in učenk za prvi razred dne 29. in 30. junija od 8 do 12 v ravnateljevo pisarno. V prvi razred se sprejmejo vsled min. naredbe vsi učenci in učenke, ki so uspešno dovršili četrti razred osnovne šole. Za vpis je potrebno zadnje izpričevalo in krstni list. — Ravnatelj.

★ **Na meščanski šoli v Ribnici** je po odloku vel. župana ljublj. oblasti vpisovanje učencev za prihodnje šolsko leto 30. junija in 1. julija t. l. od 8 do 12 dop. v pisarno ravnateljstva. V prvi razred sprejemajo učence in učenke, ki so uspešno dovršili vsaj četrti razred osnovne šole. S seboj naj prineso zadnje izpričevalo. Potreben je tudi izkaz o cepljenju koz. — po možnosti tudi krstni list in domovnica. — Ravnatelj.

★ **Prispevki za zgradbo postajališča Osluševci.** Po pomoti je izostalo med prispevki javnih korporacij sledeče: Ormoška posojilnica v Ormožu Din 1000.—. Konzorcij se vsem darovalcem, ki so na ta ali oni način pripomogli k uresničenju našega cilja, prav pristožno zahvaljuje.

★ **Podružnica Jugoslovanske matice v Moravah** priredi v nedeljo dne 20. t. m. ob 3 popoldne na vrtu gostilne Frana Oreška igro »Dobrodošče« in za tem prosto zabavo z bogatim sporedom. Sodeluje domača godba na pihala. K obilni udeležbi vabimo vse domačine, okoličane in izetnike.

★ **Požar.** V sredo so pogoreli pri Sv. Kungoti nad Mariborom 4 posestniki. Strahovit ogenj je uničil 10 poslojij. Od več strani so takoj prihiteli na kraj nesreče požarne brambe, toda gašenje je bilo vsled pomanjkanja vode zelo otežkočeno. Morali so gasiti z gnojnic.

★ **Kriza v osješkem gledališču.** 25. junija se je v osješkem gledališču zaključila gledališka sezona, a igralci še niso prejeli svoje plače. Ker uprava nima denarja, bodo morali igralci preživeti počitnice tako, da bodo šli po svetu — po Slavoniji in po Bački s trebmhom za kruhom — gostovat. Ako jim turneje uspejo, se bodo preživeli. Da izplača igralcem plačo do konca sezone, potrebuje uprava 180 tisoč dinarjev. Oči uprave so obrnjene na ministrstvo za prosveto v Belgradu, če bo od tam došla pomoč.

★ **Radikalni šk.** Okrožni odbor radikalni Ameriki je umrl Ivo Radaljek, lastnik »Sloga«.

★ **Smrt časnikarja.** V Rosario Santa Fe v južni Ameriki je umrl Iva Radaljek, lastnik in urednik hrv. lista »Zajednica«.

★ **Ruski emigranti v Osičku.** Ruski emigranti v Osičku so imeli svoj letni sestanek. Na tem sestanku je došlo do burnih prizorov vsled nasprotstva med demokratičnimi in carističnimi elementi. Policija je zborovanje morala razpustiti.

★ **Hrvatski federalisti na grobu Starčevića.** Hrvatski federalisti se v nedeljo 20. t. m. poklonijo spominu Starčevića ob priliki njegove 30 letnice na njegovem grobu.

★ **Boj proti malariji.** Ministrstvo za narodno zdravje je določilo 4.000.000 Din za pobijanje in proučevanje malarije.

★ **Pogozdovanje.** Ministrstvo za gozdove in rude je določilo 7 milijonov dinarjev za pogozdovanje golih krajev in sicer v južni Srbiji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji, Primorju in Liki. Za južno Srbijo je določena vsota 2—3 milijonov.

★ **Gledališče v Subotici.** Gradnja subotiskega gledališča je toliko napredovala, da bo gledališče v dveh mesecih gotovo.

★ **Za invalidski kongres v Cetinju** 20. t. m. je ministrstvo za železnice dovolilo udeležencem brezplačno vožnjo.

★ **Boj med Kačaki in kmetom.** Pri vasi Koročice pri Prištini je 22 Kačakov iz Albanije napadlo kmeta Vesilja Šabana. Šaban je dva ubil, enega ranil, ostale pa nagnal v beg.

★ **Falzikati znamk.** Belgrajska policija vodi energično borbo proti falzifikatorjem taksnih znamk. Policija je zasegla okoli 3 milijone potvorenih znamk.

★ **Smrt igralca.** V Novem Sadu je umrl igralec in režiser Kosta Vasiljevič.

★ **Suspendija v Subotici.** Tri mestne zastopnike mesta Subotice je ministrstvo za notranje zadeve suspendiralo. Vsi trije so pristaši Jovanovića.

★ **Utopljenke.** Pri Sušarcu v Dalmaciji se je prevrnila neka ladja. Troje deklet je utonilo.

★ **Nova bolnica.** Ministrstvo za narodno zdravje namerava zgraditi v Smederevem novo veliko bolnico.

★ **Zvišanje »krovarskega davka« v Novem Sadu.** Novosadski občinski svet je zvišal nočni davek v javnih lokalih na ta način, da bo moral vsak gost od 11 zvečer dalje plačati po 2 Din davka.

★ **Goljufiva krída.** V Novem Sadu so zaprli zaradi goljufive krída lastnika konfekcijske tvrdke »Pri pariški modri«, Ladislava Platz. Pasiva znašajo 2.500.000 Din, aktiva pa 140.000 Din.

★ **Smrt srbskega gledališkega igralca.** V Novem Sadu je umrl srbski gledališki igralec Kosta Vasiljevič. Vasiljevič je bil rojen leta 1863. v Belgradu, kjer je obiskoval tamkajšnje igralno šolo. Doživši jo, je odšel v Zemun in postal član tamkajšnjega srbskega gledališča. Tu je deloval kot dramatični umetnik in režiser celih 40 let in si pridobil za srbsko dramatično umetnost velike zasluge. Pred par leti je šel v pokoj.

★ **Vročina v Južni Srbiji.** V Južni Srbiji je nastopila na enkrat huda vročina, kakršne še ljudje ne pomnijo. Termometer je kazal 56 stopinj na solncu in 36 v senci.

=====

„Triglavske orlovsko okrožje“ ima v nedeljo, 20. junija 1926 celodnevno prireditev na Koroški Beli.

Polovična vožnja je dovoljena z odlokom Gen. dir. K. O. br. 5211/26. Izkaznice se bodo dobile na dan prireditve na telovadišču in pri blagajni.

=====

Ljubljana

○ Veliki župan danes v petek ne bo sprejemal strank.

○ Kuluk je danes na Stadionu za orlovsko prireditev ljubljanske ekspoziture.

○ Izlet slov. kat. akad. starešinstva na Zalostno goro, kateri bi se imel vršiti v nedeljo, dne 20. t. m., se radi začetka počitnic ne vrši. — Predsednik.

○ **Franciškansko prosvetno društvo** priredi prihodnjo nedeljo v slučaju lepega vremena društveni izlet na Gorenjsko k. Sv. Petru nad Begunjami. Odhod zjutraj z vlakom ob pol 7 z glavnega kolodvora. Člani in prijatelji društva prijazno vabljani!

○ **Razstava tehnične srednje šole v Ljubljani.** Na letošnjem velesejmu priredi Tehniška srednja šola svojo razstavo. Njen namen je predložiti javnosti ves današnji ustroj celega zavoda in buditi zanimanje za naše strokovno šolstvo. Razstavili bodo vsi oddelki zavoda, vsak oddelek pa samo nekaj svojih najinteresnejših izdelkov. Vsi razstavljeni predmeti so izvršeni kot šolska programna

dela v lastnih delavnicah (ateljeh, laboratorijih). Razstava je jubilejnega značaja. Zavod beleži v svoji kroniki letos 3 pomembne obletnice: 25 let, kar sta bili »strokovna šola za obdelovanje lesa« in »strokovna šola za vezenje in šivanje čipk« (obe ustanovljeni l. 1883.) združeni v »umetno obrtno strokovno šolo«; 15 let, kar je bila ista pretvorjena v »državno obrtno šolo« z novimi oddelki in se je presegla v novo zgradbo, ki jo je postavila mestna občina ljubljanska; 5 let, kar je dobil zavod svoj današnji naslov in se je vršila prva matura.

○ **Razstava risb in ročnih del na ženski realni gimnaziji v Ljubljani.** V petek ob 14 se otvori na imenovanem dekliškem zavodu razstava risarskih izdelkov in ženskih ročnih del, ki so jih gojenke napravile tekom letošnjega šolskega leta. Razstava ostane odprta od petka do incl. nedelje vsak dan od 9 zjutraj do 6 zvečer. Vstop prost. Vabimo stariše in prijatelje našega zavoda, da si številno ogledajo to vrlo zanimivo razstavo.

○ **Pod starodavnimi lipami** so se že od nekdaj Slovani radi zbirali. Tam so imeli svoje sestanke, svoje pogovore — lipa je bila v mnogih ozirih središče družabnega življenja. Lipa je simbol Slovana. Na Rimski cesti — Pred Igriščem stoji tudi starodavna lipa, ki je mnogim znana iz naše narodne pesmi, ki omenja, da stoji v dolgi vasi »na lipica«. Tam se otvori v dosedanjih prostorih restavracije »Pod Staro Lipo« dne 20. t. m. brezalkoholna gostilna, na katero opozarjamo vse, ki ljubijo neprisljano zabavo, osvežujoče brezalkoholne pijače ter zdravo, tečno hrano, ki jo bo nudila prvostarna kuhinja po zmerni ceni. Abonent se sprejemajo na stalno hrano.

○ **Znižanje plač bančnim uradnikom.** Od poučene strani smo dobili naslednje pojasnilo: Da ne bo javnost in predvsem interesirani krogi napačno informirani, si dovoljujemo k včerajšnji notici »Jutra« pod zgornjim naslovom konstatirati: 1. da Prva hrvatska štedionica svojim nastavljenjem ne bo znižala plač, temveč samo draginjske doklade, kar je ogromna razlika. 2. Da so ljubljanski zavodi svojim nastavljenjem pri zadnji določitvi premakljive draginjske doklade z veljavnostjo ne šele s 1. julijem t. l. kakor Prva hrvatska štedionica, temveč z veljavnostjo od 1. aprila t. l. že znižala to draginjsko doklado za 5%. 3. Da je že dcezen efekt tega znižanja pri ljubljanskih zavodih mnogo večji kakor nameravani efekt pri zagrebških bankah; v konkretnem slučaju se uradniku iste uvrstitve zniža draginjska doklada v zagrebških zavodih za 50 do 80 Din mesečno, v Ljubljani za 180 do 220 Din tako, da je v Ljubljani že v veliko višji meri izvršeno kar se v Zagrebu šele namerava.

○ **Mestni popisni urad** bo radi snaženja prostorov dne 19. t. m. za stranke zaprt. Izvzeti so samo najnujnejši slučaji.

V nedeljo, 20. t. m.

MATINEJA
v opernem sledališču.

Maribor

□ Dr. Frane Cukala, duhovni svetnik krške škofije, dekan za Mežiško dolino in župnik v Guštanju je imenovan za kanonika mariborskega stolnega kapitlja.

□ **Društvo katoliških mojstrov** je imelo dne 16. junija v društvenih prostorih dobro obiskan sestanek članov, na katerem je o občinski politiki in gospodarstvu poročal g. Župan dr. Leskovar. Razgovora so se udeležili številni mojstri. Taki sestanki bi bili na mestu tudi za druge stanovske in strokovne organizacije.

□ **Prapor društva katoliških mojstrov v Mariboru**, ki se bo blagoslovil in razvil ob priliki 25letnice društva dne 27. junija, je nekaj posebnega. Izdelala ga je znana umetniška tvrdka Karol Tratnik v Orožnovi ulici, kjer je prapor na ogled.

□ **Tvrdka Dervušek** gradi na severni strani latjerskega predora tik ob železniški skladišče za izdelke svoje opekarne. Iz tovarne bo vozila električna železnica skozi globoko in vijugasto preseko izdelke do skladišča in od tam zopet premož v tovarno. Gradbena dela vodi spretni polir g. Fr. Senekovič. Šef tvrdke Dervušek je težko obolen in se zdravi v nekem lečilišču v Avstriji. Vodstvo podjetja je prevzel Dervušekov zet g. inž. Kiffman. Radi živahnejšega stavbenega gibanja je frekvenca v opekarni letos dokaj velika. Ko se bo otvoril promet na novem železniškem električnem tiru, bo državna cesta od opekarne do kolodvora zelo razbremenjena. Dosedaj je vsak dan šlo 20 do 40 težkih voz z opeko semintje in radi tega je ta del ceste tudi bil vedno v slabem stanju.

□ **Sprememba obrti.** Mesar Albert Ahtig je opustil svojo mesnico v Jurčičevi ulici. V ta lokal je prenesel svoj krojaški atelje krojaški mojster g. Mihelič. — Trgovski gremij je odpovedal lokal tudi mesarju g. Fr. Filipiču v Jurčičevi ulici, kamor se namerava preseliti trgovec s kavo g. Erzín. Mestna občina je odpovedala obrtno delavnico pasariju g. Kayerju v Kopaljski ulici.

Od sobote dne 19. junija naprej

štiri serije

vse po 5, 10, 12 in 15 dinarjev meter,

po 5 dinarjev meter razni batisti za bluže,
po 10 dinarjev meter razni kambriki, platno in cefirji,
po 12 dinarjev meter razni krepi, kotoni, šifon in boljši cefir,
po 15 dinarjev meter najfinejši delen, satin, fini modni krep in najfinejši cefir.

Moške in ženske fine štofe in kamgarne v veliki izbiri po cenah, kakor nikjer.

Tekstilbazar, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Prodaja se v pritličju in prvem nadstropju.

□ **Kavarna Jadran na Aleksandrovi cesti**, koje lastnik je g. Josip Serec, bo razširjena s podzemeljsko vinsko kletjo.

□ **Olepevalno in tujsko prometno društvo** za mesto Maribor in okolice priredi v nedeljo dne 20. t. m. veliko veselico, katere čisti dobicek je namenjen za ureditev mestnih naslovov, ki so pri zadnjem neurju trpeli veliko škodo. Spored je zelo pester in zanimiv ter je upati, da bo nudil vsem udeležencem obilo užitka.

□ **Novo mesarijo** bo odprl te dni na Meljski cesti št. 9 mesar Anton Radi.

□ **Zanimivosti.** Pred trgovino železninarja g. Korajžarja na Aleksandrovi cesti je zelo velika in visoka klet. V teh podzemeljskih prostorih je vzdignjen ogromen sod iz betona, ki je na znotraj obdan s stekleno glazuro. Sod je uporabljala pod prevratom mariborska nemška vinska trdnjava za shranjevanje vina, a od prevrata sem je ta velikan prazen in ga pride ogledovat ob časa do časa kak rado vednež.

□ **Iz Bistrice pri Mariboru** smo prejeli vprašanje, če za kaznjence ne veljajo — nedelje, ker so jih videli ob nedeljah opravljati težka dela ves dan, s prošnjo, naj na to vprašanje javno odgovorimo. Tej prošnji se odzivamo s tem, da smo to vprašanje objavili. Ni pa v naši moči dati odgovora. Zato prosimo upravo mariborske kaznilnice, da odgovori sama na vprašanje, v koliko so kaznjenci obvezni praznovati nedelje in praznike. — K celi zadevi le pripominjamo, da zdrava ljudska pamet obsoja sedanji sistem zgolj materialistične delovne vzgoje v šolah, pa tudi v zavodih, kjer naj bi se ljudje — poboljševali, kakor so kaznilnice, ter opozarja državno oblast in vse merodajne faktorje, da se poslužujejo učinkovitejših sredstev, pred vsem versko in pravno vzgojo.

□ **Popravljanje glavnega kolodvora.** Kolodvorsko poslopje je kazalo na zunaj že skrajno zapuščenost; lice; odpadal je že omet. V sredo so pričeli slednjič s popraviljem poslopja ter ga bodo na novo pobelili.

□ **Nasilen ljubimec.** Včeraj zjutraj je policija aretirala pred mariborsko tekstilno tvornico v Melju nekega Franca B., ki je čakal tam celo noč na svojo ljubico v nameri, da se maščuje nad njo, ker ga je odbila. Deklica, ki dela v omenjeni tovarni, je morala ostati tam celo noč, ker se ni upala domov v strahu, da bo B. izvršil svoje grožnje; opetovano ji je že namreč grozil, da jo ubije in pri aretaciji so našli pri njem tudi samokres. Odan je bil sodišču.

□ **Sprejem v I. letnik drž. ženskega učiteljskega v Mariboru** se bo vršil dne 30. junija 1926 ob 8 naprej v uradnih prostorih zavoda. Pogoji za sprejem: do 1. sept. 1926 dovršeno 15. leto, telesno in duševno zdrave, brezpri-pogoj za sprejem: do 1. sept. 1926 dovršeno na nižja srednja šola ali četrti razred meščanske šole. — Potrebne listine: krstnica, domovnica, zadnje šolsko izpričevalo; gojenke, ki v šol. letu 1925-26 niso pohajale kake šole, tudi izpričevalo pravosti.

Celjska občinska seja.

Ob četrti na sedmo uro je otvoril g. župan dr. Frañovec sejo ob polni udeležbi ob strani občinskih svetnikov. Kot prva točka je bilo na dnevnem redu poročilo personalnega in pravnega odseka. V pravni seji personalnega odseka je občinski svet sklenil plačati vsem uslužbencem mestnega magistrata polovico predpisane jim davka, delavcem pa polovico ročnega davka. Zadeva nastavljenja vodje obrtnega referata ter stavbenega urada se je odložila do prihodnje seje. Nato so bili sprejeti v občinsko zvezo Anton Kranjc, Svetlin Ivan, Karl Pertinač in Blaž Gabrček. Mariju Zlobcu, vojaškemu kapetanu, se je zagotovil sprejem v občinsko zvezo, ako dobi naše državljanstvo. Nato je poročal referent finančnega odseka dr. Božič o naslednjih zadevah: Jan Šolarik, posestnik v Pečevniku, ponuja v nakup svoje malo posestvo, ker se z njim ne more preživljati. Občinski svet je sicer pripravljen odkupiti to posestvo, ker bi s tem arondiral svoja zemljišča ob Celjski koči, a je ponujena cena previsoka. V to svrhu se določi komisija, ki naj to oceni, na kar bi se lahko na tej podlagi posestvo kupilo. Ob Voglajni pri klavnici naj se napravi škrapa, na nasprotni strani pa izliv kanala. Delo bi stalo približno 4000 dinarjev. — Na prošnjo občekorisne stavbene zadruge ter splošne stavbene zadruge, kakor tudi gosp. Ivana Bizjaka za odprodajo zemljišča, na katerem se nahaja sedaj Gradišarjev vrt, sklence občinski svet, da se ta vrt odproda po 10 dinarjev m² in sicer na ta način, da nastopata obe zadruzi sporazumno, odnosno, da se obe zadruzi sporazumeta, katere naj nastopi kot kupec, ali pa naj ti dve zadruzi določita enega ali več svojih članov, ki bi nastopali kot kupci. Zemljišče se pa proda samo v svrhu zidanja hiš, ki morajo biti zidane do konca leta 1927. V mestni hiši na okopih naj se pripravi s prezidavo primerno stanovanje za monterja mestne elektrarne, kateri sedaj stanuje na Sp. Hudinji. To bo stalo približno 20.000 dinarjev. — Ani Smid se pa zniža najemnina za njeno iz pet sob obstoječe stanovanje na 50 dinarjev. — Ana Smidli je sestra umrlega mestnega blagajnika, dolgoletnega vestnega uradnika in je sedaj brez premoženja ter se preživlja na ta način, da daje sobe v podnaje. Občinski svet sklence nadalje, da se bodo od sedaj dalje v vročih dneh škropile ceste dvakrat na dan. Nabava novih sodov v ta namen se ne bo vršila, ker je vesled zboljšanega stanja vodovoda omogočeno škropljenje potom hidrantov. Nabaviti je treba le nekaj gumijevih cevi. Pri tej priliki je referent omenil, da je ob priliki proračunske seje sprejeti sklep za napravo sesalke v mestnem parku postal odveč, ker je od sedaj dalje rezervuar vsaki dan zjutraj poln. Ing. Cluha je vodovod pregledal in izjavil, da bo z malimi popravili popolnoma zadostoval za naše mestne potrebe. Na predlog referenta sklence nato občinski svet, da se planirni odvzame breme plačevanja obresti in da bo to vršila od sedaj naprej mestna občina toliko časa, dokler ne bo mogla planirna teh obresti sama zmagati. Dolg sam, ki znaša Din 768.401.— naj se na ne odpiše. Planirna naj obra-

tuje dalje. Splošna gradbena zadruga je zaprosila za odkup ca 12.000 m² stavbenega zemljišča na Jožetovem hribu. Občinski svet sklence svet prodati po 1.50 dinarjev za m². Ker ima gledališki mojster skrajno neprimerno stanovanje, sklence občinski svet tudi to stanovanje preurediti, kar bo stalo približno 2000 dinarjev. — Referent g. Prekoršek predlaga v imenu šolsko-kulturnega in pa zdravstvenega odseka, da izvoli občinski svet svet, ki bi stal na čelu javne ljudske knjižnice in imel namen nakupovati knjige in voditi vse poslovanje te knjižnice. V ta svet predlaga sledeče osebe: G. Šubic, g. Prekoršek, g. Brodar, gđc. Levstikova, g. Vudler. Občinski svet povzema nato grobarju Zupancu mesečno plačo za 100 dinarjev. Na predlog Tujsko prometnega odseka se sprejme sledeči sklep: za palme in rastline, ki jih poseduje Olepevalno društvo, naj se zgradi primerna lopa na prostoru med cvetličnjakom in staro grofijo. V svrhu dovolitve kredita 18.003 dinarjev naj se odstopi spisa finančnemu odseku. Ker leži po glavnih ulicah našega sicer ličnega mesta veliko odpadkov in smeti, naj se na predlog Olepevalnega društva nabavi žičnate košarice, ki bi bile pritrjene na posameznih mestih. Oni, ki bi papirjev ali pa sadnih ostankov ne metali v te košarice, naj se strogo kaznujejo. Z ozirom na predlog, ki ga je postavil v seji meseca marca g. Rebeushegg, da bi se namreč vpeljalo v mestnem kinu tudi nemško besedilo, je Olepevalno društvo stavilo na Tujsko prometni odsek predlog, da ase gori omenjeni predlog odkloni. Imenovani odsek priporoča to odklonitev brez vsakega utemeljevanja. Občinska svetnica g. Koren in g. Janič sta proti temu predlogu, odnosno g. Janič predlaga, da se ta predlog vrne zopet v odsek. Nato vstane g. Prekoršek, ki pravi, da Tujsko prometni odsek namenoma tega predloga noče utemeljevati in predlaga ponovno, da se o tem predlogu glasuje. Abo pa kdo hoče o tem debatirati, je k temu on tudi pripravljen, a zagotavlja, da bo debata za marsikoga neprijetna. — Občinski svetnik F. Koren poroča o stanju vodovoda; poročilo se krije z že omenjenim poročilom. Dostavi še, da je slabo stanje, ki je vladalo prej pri vodovodu, zakrivil prav za prav v bistvu le nemarnost. Referent planirne g. Rebeushegg, da je stanje planirne pod pogoj, ki jih je danes sprejel občinski svet, zagotovljeno, in prosi za dovoljenje, da sme planirna nabaviti nov plinski motor iz svojih lastnih dohodkov. Sprejeto. Nato poroča še h koncu referent pravnega odseka dr. Kalan, da prekaša slepi tok pri električnem omrežju v še precej visoki meri storilni tok. Na vsakih 14 dni pomenja to za mestno elektrarno izgube po 6000 dinarjev. Ta zgruba ni vedno enaka, v poletnem času večja kot v zimskem času. Vsa tega naj se da lastnikom motorjev na razpolago, da si nabavi kompenzirane motorje, kateri sploh ne uporabljajo slepega toka, ali pa nove števec, ki bi uporabljeni slepi tok zaznamovali. To pa naj se obravnava še na prihodnji seji. Nato je bila občinska seja zaključena.

Celje

□ **Abiturijentski poslovilni večer.** — Dne 15. t. m. zvečer so imeli tukajšnji abiturijenti zasebni poslovilni večer s svojimi profesorji. Ta večer se je vršil po zaključku pismenega in ustnega zrelostnega izpita. K temu se je priglasilo 11 kandidatov in ena kandidatinja. Uspeh izpita je bil sledeči: Niko Kurent in Exel Silva brez ustnega izpita. Vsi naslednji z dobrim uspehom in sicer Goričar Jože, Hudelist Vinko, Koren Viljem, Milko Križman, Kunst Alfonz, Piligrim Vladimir, Podpečan Alojz, Rihteršič Boris, Šmon Franc in Topole Franc.

□ **Poskušni in izvršen vlom.** Anton Zaberl iz Šmarskega okraja je oblastvom jako dobro znan tat. Pred kratkim je v Mariboru odsedel svojo zadnjo kazen, ki je trajala 18 mesecev, nakar je bil oddan vojaškemu oblastvu v Celju, da odsluži svoje vojaško leto. Tu so ga pa spoznali za nesposobnega ter odpustili, nakar se je pričel baviti zopet s svojimi stari poslom. Hotel je v hotelu »Pri Kroni« vlomiti v natakarično sobo, pa so ga pregnali, da je moral oditi praznih rok. Bolj mu je bila sreča mila v hotelu pri Žumerju. Tam je vlomil v sobo domačega hlapca in mu odnesel vrednosti ter denarja v skupni vsoti skoro 4000 dinarjev. Sedaj že sedi v preiskovalnem zaporu.

□ **Netočno poročilo.** Vincenc Vasle, ki je stal pred poslednjo poroto radi umora in bil radi uboja kaznovan na šest let težke ječe, ni bil nikdar član orlovske organizacije. Upamo, da bodo dotični listi, ki so to pomotno vest priobčili, isto tudi popravili.

□ **Mestno gledališče.** V domačem lokalnem listu povzamemo, da bo dne 18. t. m., t. j. v petek gostovala v Celju ljubljanska drama. Igrala se bo P. Petrovičeva drama v treh dejanjih »Dušek. Igro režira gosp. Skrbinek.

Ptuj

□ **Težka nesreča s motornim kolesom.** V četrtek, 17. t. m. se je dogodila na cesti Ptuj — Sent Vid težka nesreča. Znani vinotrtič Vinko Stoklas iz Sv. Andraža v Halozah se je peljal s svojim motorjem proti Ptuj. Po nesreči se je kolo prevrnilo. Takoj za Stoklasom je privozil po cesti g. Majhenič, ki se pa ni mogel s svojim motornim kolesom dovolj hitro umakniti in je povozil na tleh ležečega Stoklasa, ki je težko poškodovan. K sreči je na kraj nesreče kmalu privozil z avtomobilom mariborski trgovec Pugelj, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnico.

Trbovlje

□ **Politične zadeve.** »Jutro« je pisalo, da se TPD trudi, da bi dosegla potrditev socialnodemokratskega župana g. Siterja. Kakor izvezo od merodajne strani, odgovarja »Jutro« poročilo goli resnici, in ker je TPD glavni davkoplačevalec, se pričakuje, da bo dosegla potrditev župana. □ **Orjuna** je začela v sredo pred Fričovo vilo betonirati ogrode v obliki kapelice, kamor se namerava vziidati spominska plošča za člane Orjune, ki so tu 1. junija 1924 l. bili ubiti. □ **Aretiran** je bil tu brivec Vranešič radi suma komunizma, oziroma komunistične akcije.

Upamo, da se ta sum izkaže kot neosnovan, ker se splošno sodi, da je bil iz osebne maščevalnosti po krivem ovađen. Mož je težko bolan.

□ **Ob času nalezljivih bolezni.** Sedaj, ko po nekaterih krajih Slovenije razsajajo razne nalezljive bolezni, posebno škrlatinka, bi pri večistočnem prebivalstvu naše občine bil udarec še hušji, ako bi se kaka taka bolezen zanesla k nam. — Zdravstvene razmere so sicer zadnja leta primerno dobro urejene, vendar bi bilo na mestu napeljati že leta in leta obljubljeni telefon v občinsko izolirnico. Ustreženo bi bilo gotovo gg. zdravnikom kakor tudi bolnikom.

□ **Družinam rudarjev** je zabranjena izselitev v Francijo. Izseljeniški komisariat v Zagrebu je po Delavski zbornici zabranil odpotovanje družin rudarjev v Francijo. Včeraj, v četrtek se je oglašila pri g. gerentu Vodušku na občini sedemčlanska deputacija rudarjev, ki so ga prosili, da posreduje pri višjih pristojnih oblastih, da se jim dovoli izseliti se z družinami, ki so brez vsledenarnih sredstev. Prodali so vse pohištvo in druge stvari in bi morali odpotovati že v soboto. Gosp. gerent je to rad storil, ker mu je beda reduciranih rudarjev prav dobro znana in jim je pomagano samo z izselitvijo. Čudno se pa vsem zdi, zakaj se zabranjuje izseljevanje v zadnjem momentu, ko imajo delavci v rokah že vse potrebne potne listine in so jim v Franciji tudi zagotovljena stanovanja. Oženjeni, ki bi odpotovali, je 43.

Hrastnik

□ **Popravek.** »Slovenec« je prinesel dne 16. t. m. poročilo, da bo tukaj dne 20. t. m. vaješka oprostitve. Omenjena oprostitve pa se vrši dne 27. t. m., kar bodi s tem popravljeno.

□ **Prosveša.** V nedeljo dne 20. t. m. priredi dramatični odsek kat. izobr. društva iz Trbovelj staro slovensko igro »Revček Andrejček« v Logerjevi dvorani. Začetek ob 4 pop.

□ **Člane kmetijske podružnice v Trbovljah** obveščamo, da se vrši v nedeljo ob pol 8 podružnični občni zbor.

□ **Šolske zadeve:** Kakor je že »Slovenec« poročal, je sklenil krajni šolski svet vzeti vsa ponudena zemljišča v poštev. Pričakovali smo, da bo krajni šolski svet o tem sklepu tudi oblast obvestil, kar se pa ni zgodilo. Dne 11. t. m. se je vršil komisijoneli ogled. V razgledu, ki se je izdal na interesne in druge, je bilo imenovano samo stavbišče g. Roša. Tudi vladni svetnik g. Pinkava je izjavil, da so mu druge ponudbe znane samo iz »Slovenca«. Strokovnjaki so se izjavili sledeče: 1. Roševa njiva, ki je pogojno od g. Roša za stavbo kupljena, bi se uporabila za šolske vrtove in telovadnice. Šola pa naj bi se postavila na Rošov vrt nad omenjeno njivo. Ta teren se zdi strokovnjakom prikladen za tako stavbo, samo blizu gostilne je. 2. Stavbišče na Logerjevem na griču nad Benetkovo hišo je zelo primeren teren. Ima okrog in okrog lep prostor, samo dostava stavbnega materiala bi bila dražja. 3. Logerjevo stavbišče nad konzumom se smatra za neprimerno. 4. Stavbišče ge. Šentjura Alojzije je bolj nizko; če bi hoteli zidati kleti, bi morali stavbo precej višje narediti, ker je stavbišče malo višje nad normalno višino dveh mimo tekočih potokov. 5. Stavbišče g. Majcena nad bivšim nemškim otroškim vrtom. Stavba na tem mestu, bi bila na skritem mestu in od zadnje strani radi gozda bolj temna. G. ing. Drole je kot ravnatelj TPD podal dolgo izjavo na zapisnik. Rekel je, da se čudi, da je danes krajni šolski svet mnenja, da se mora 12 razredna šola zidati, ker mu je znano, da je isti krajni šolski svet takrat, ko je podrl staro šolo, trdil, da ne bo v doglednem času treba nobene šole zidati, ker bo imela telovadnice šolska mladina v Narodnem domu in šolska telovadnica bi se uporabila v učne svrhe. Mi bi opozorili g. ravnatelja Drole na sledeče: Naši slavni demokrati so bili takrat, ko se je stara šola podrla in material daroval za Narodni dom, ravno tako prepričani o potrebi nove šole, kakor so danes. G. ravnatelj Drole je bil tudi mnenja, da vsled svetovne nadprodkeje ni pričakovati zboljšanja na premožopnem trgu, kar bo povzročalo še nadaljnjo redukcijo delavstva. Če bo manj delavstva, se bo tudi število otrok zmanjšalo. — Pripomnimo, da so stavili ponudniki stavbišča po sledečih cenah: G. Roš zahteva za kvadratni meter 45 dinarjev, stavbišče na tem mestu bi stalo približno 1.600.000 do 1.800.000 dinarjev, g. Loger zahteva 80 dinarjev za kv. meter, g. Al. Šentjura 40 dinarjev in g. Majcen po 10 dinarjev. Vsi so se izjavili, da je 40 in 45 dinarjev za kv. meter mnogo predrago. Zastopnik gradbene direkcije je vprašal g. Roša, da li bi mogel kaj popustiti, ker gre za šolo. G. Roš je rekel, da se bo še pomislil, da noče nič dol spustiti, ker ni žid, pa bo mogoče raje stavbišče daroval. Kako se bo ta stvar razvijala, bomo še poročali.

Prekmurje

□ **Dolnja Lendava.** Pevski koncert z opereto »Kovačev študent«, ki so ga nam priredili učenci kantorske (orglarske) šole iz Celja ob priliki izleta v naše Prekmurje, je hvalevredno uspel. — Moški zbor, ki je štel nad 20 pevcev, je izvajal 12 pesmi (tudi novejšje) dovršeno. Izredno je bilo poslušati g. Kuntara, ki je zapel z lepim glasom in jasno izgovarjavo solospesve. Po pevskih točkah nam je bilo tukaj prvič dano videti opereto »Kovačev študent« s spremljevanjem klavirja. Igralci so častno rešili svoje vloge. Celemu zboru, posebno vodstvu šole, čestitamo, želeč še več takšnih večerov s slovensko pesmijo po naši Slovenski krajini.

Dopisi

□ **Ribnica na Pohorju.** (Napad.) Letos je bilo pri sv. Antonu v sosednji župniji na Antonovo izredno veliko romarjev od blizu in daleč. Mnogi so svojo pobožnost lepo opravili. Vmes pa so bili tudi hudobni. Domov grede sta v Pehovem grabnu blizu »Glažutec«, približno eno uro od Ribnice dva brata iz sovraštva napadla soromarja ter ga z nožem znatno ranila. Pravijo, da je bilo neko sovraštvo radi ženske. Napadalec sta baže iz Skomer. Napadenemu je tukajšnji zdravnik podelil prvo pomoč, nakar so ga še isti večer odpeljali v bolnišnico v Maribor. Preiskava bo krivce našla ter gotovo ostro kaznovala, kar tudi zasluži.

□ **Šmartno ob Savi.** V nedeljo 18. t. m. smo imeli pri nas odkritje spominske plošče v vojni padlim vojakom, katerih je 20. Udeležba je bila obilna, bodisi iz domačih kakor tudi iz sosednih župnij. Zahvaljujemo se tem potom vsem darovalcem, ki so žrtvovali, da je bilo mogoče vziidati spominsko ploščo, ki je v kras zunanosti naše cerkve. Lepa hvala č. g. župniku. Iskrena hvala g. vojnemu kuratu Bonacu, ki nam je v svojem živem govoru prisel pomen plošče in poživil ljubezen do naših trpinov. Dalje lepa hvala g. predsedniku Z. S. V. maj. Colarič, ki je s svojo prisotnostjo povečal našo slavnost. Slavnosti je prisostvoval tudi celotni odbor podružnice Z. S. V. Štepanja vas. Hrušica, Bizovik. Med slavnostjo je sodeloval domači moški pevski zbor, ki je v lepo ubranih glasovih zapel tri žalostinke: »Blagor muce, »Vigred« in »Oj Doberdobs. Po končani slavnosti

je otvoril g. predsednik Z. S. V. maj. Colarič v gostilni g. Kebrar v Šmartnem zborovanje vseh bivših vojakov iz Šmartna, Obrbi in Hrastja. Po lepo uspelem zborovanju je bila ustanovljena podružnica Z. S. V., kateri želimo veliko uspeha. Da ne pozabimo dobrega našega kamnoseka g. Ivana Irta iz Štepanje vasi, ki nam je izdelal ploščo povsem zadovoljivo. Priporočamo ga javnosti, ki ima ali bo imela interes za nabavo zgoraj omenjene plošče ali spomenikov.

Ljubljansko gledališče

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 18. junija: VECNI MORNAR. Red E. Sobota, 19. junija: FIGAROVA SVATBA. Red B. 20. junija, nedelja ob 11. uri dopoludne Matineja opernih solistov in opernega zbora na koriš Uduženja gledaliških igralcev. Izven.

Nedelja, 20. junija, ob pol 20. uri: GROFICA MARICA. Izven.

Abonente reda E in F opozarjamo, da imajo za nedeljsko vprizoritve »Grofice Marice« pravico do 50 % popusta dnevnih opernih cen pri nakupu vstopnic za to predstavo. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi. Vsak abonent naj se izkaže s svojo legitimacijo in abonentsko izkaznico ter ima pravico, da kupi toliko sedežev, kolikor jih ima sicer aboniran.

GOSTOVANJE ČLANOV LJUBLJANSKEGA NAR. GLEDALIŠČA.

Celje: 18. junija: »DUŠEK«. Soštanj: 19. junija: »ANATOLA«. Soštanj: 20. junija: »DUŠEK«. Ptuj: 21. junija: »ANATOLA«. Ptuj: 22. junija: »DUŠEK«. Maribor: 23. junija: »ANATOLA«. Ljutomer: 24. junija: »ANATOLA«. Ljutomer: 25. junija: »DUŠEK«. Zalec: 26. junija: »ANATOLA«. Zalec: 27. junija: »DUŠEK«. Vransko: 28. junija: »ANATOLA«. Kaplja: 29. junija: »DUŠEK«.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. junija. Zaprt. Sobota, 19. junija ob 20. uri »Peg, srček moje Ab. A. (Kuponi.)

Oldipus« na mariborskem odru. Kot zaključno predstavo bo vprizoritve mariborska drama v režiji g. V. Bratina znamenito Sofoklejevo drama »Oldipus« v mojsterskem prevodu prof. A. Sovreta. Ljubljanski igralci v mariborski drami. Prihodnji teden bodo gostovali v mariborskem gledališču člani ljubljanske drame, na kar že sedaj opozarjamo cenjeno občinstvo.

Knjige in revije

□ **Novi Rod, Trst, junij 1926.** Vsebina: Marjan Sever: Spoznanje; Ivan Cankar: Materino oko (to pesem priobčuje Matej Mikuž, ki jo je kot dijak prepisal iz beležnice pokojnega Ivana Cankarja; zložil je pesem Cankar dne 30. svečana 1893. leta, ko je bil star 16 let); Zaklad pri Sv. Danijelu, nar. pravljica, zapisala M. M. B. (z ilustracij); Janko Samec: Igra na nebu; Srečko Kosovel: Otroci s solničnic; Fran Tratnik: Njegovo drevo; Janko Samec: Smrt otroka (z ilustracijami); Zvonimir Kosem: Medved potepuh; Pastuškin: Jurčkov semenj; L. N. Tolstoj: Lastnina; Fran Zgur: Pomladna; Karel Širok: Velik je; Fran Eržen: Veliki prijatelj življenja; III. Voda; Giovanni Pascoli: Kruh; Livingstone: V puščavi; Zrna; Kotiček za sestave šolske dece; Uganka. A. Sirk je priobčil sliko: Iz tržniške okolice. — »Novi rod« izhaja vsak šolski mesec in stane letno 10 lir; izdaja ga »Zveza slov. učst. društev« v Trstu. Uredništvo in uprava: Trst-Trieste, Via Udine št. 35, III.

Glasba

□ **I. javna produkcija gojencev konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani** se vrši v soboto, dne 19. junija ob pol 6. uri zvečer v Filharmonični dvorani s sledečim sporedom: 1. Wolf: V svoj me črni plašč zajela, Michl: Pevcu. Poje Rus Marjan. pri klavirju Lipovšek. 2. Kříčka: Labod in uspanka. Poje Vedral Ljudmila, pri klavirju Valjalo Marta. 3. Čajkovski: Andante, Jenkinson: Ples. Igra na gosli Krek Leon, pri klavirju Lipovšek Marjan. 4. Grečninov: Nočni glasovi, Eyckek: Kovač boleš. Poje Likovič Joža, pri klavirju Čop Milica. Alsenausky: Pomladna romanca za pozvano, Pokovec Stefan. 6. Dvořák: Arja Rusalka, poje Rohman Danica, pri klavirju Rančigaj Pavel. 7. Rahmaninov: Preludij cis-mol. Igra na klavir Novak Lavoslav. 8. Leoncavallo: Prolog iz Glumačev. Poje Janko Vekoslav, pri klavirju Balatka Antonin. 9. Grieg: Uspavanka, Slunčič: Mazurka, igra na gosli Kozina Marjan. Pri klavirju Vogelnik Marica. 10. Bizet: Arja iz Carmen, Leoncavallo: Mattinato, poje Gostič Josip, pri klavirju Lipovšek Marjan. 11. Niewiadomski: Poljske ljudske pesmi, poje Olup Marija, pri klavirju Valjalo Marta. Starše in vse, ki se zanimajo za glasbeni pouk, opozarjamo na to produkcijo. Posamezni spored, ki dovoljuje vstop v dvorano stane 5 dinarjev, ter se dobiva v Matični knjigarni.

Naše dijaštvo

Občni zbor SSLU se vrši v soboto ob 8. uri popoldne v vseučiliški zbornici.

Drobtine.

V nekem ameriškem časopisu je neka električna družba objavila oglas:

Ne **UBIJ SVOJO ŽENO.** Posluži se raje elektrike.

Vse aparate in drugo kuhinjsko elektr., opremo dobavlja Elektro d. d.

— **Mrs. Ana Vanslike** v San Francisku je na svoj 63. rojstni dan plavala deset milj daleč v morje in predno so jo po deveturnem plavanju potegnili v čoln, je zapela američansko himno.

— V knjižnici britanskega muzeja v Londonu je tri milijone knjig. Ako bi stajala postavili drug poleg drugega, bi dobili dolžino 35 milj ali 56 kilometrov.

— Najdaljši železniški predor je oni, ki veže City in južni del Londona. Dolg je 14 milj t. j. 22 in pol kilometrov.

Kaj je povzročilo smrt mojega sina Marka?

Gospod podpolkovnik V. Andrejka nas je naprosil za objavo sledečega javnega pisma:

V svoji neizmerni bolesti nisem mogel čitati časopisov; prijatelji so me pa opozorili, da se od zdravniških trogov v časopisih trdi, da cepljenje proti škrlatinki ni povzročilo smrti mojega sina.

Nisem medicinec, vendar hočem javnosti v kratkih potezah orisati potek cele bolezni, da bo znala soditi.

Marko je bil cepljen 1. junija dopoldne na polikliniki državne vadbne. Celi dan je bil Marko vesel, popoldne sva se, kakor vsaki dan, sprehajala v Tivoliju, kjer se je vozil na svojem »skiruc« ter je bil živ, razposajen in zgovoren, torej ne pobit, kakor se je od neke strani trdilo, z eno besedo, zdrav kot riba. Pri večerji pa je prišel k meni in rekel, da ima vročino. Res je imel 37,8. Pogledal sem si mesto cepitve in videl, da je bilo močno rdeče ter sklepam, da povzroča to vročino cepjenje, kakor pri kozah.

Ponoči okoli 12. ure je tožil, da ga močno boli glava. Imel je 39,5 vročine. Zjutraj sem pozval hišnega zdravnika dr. Volavška, ki je bil tudi mnenja, da je to reakcija cepjenja a pripomnil, zakaj nisem vprašal, ker bi mi to odločno odsvetoval. Tekom 2. junija se je rdečica okoli cepilnega mesta razširila po roki, temperatura ni padla. 3. junija je temperatura še vedno ostala na isti višini; mesto cepitve je postalo še bolj rdeče in se razširilo do rame, popolna slika zastrupljenja krvi, izhajajoča od mesta cepitve; pojavile so se na telesu še rdeče pike.

4. junija se je bila slika bolezni spremenila, pojavil se je po telesu močan izpuščaj, in sicer rdeče lise in dr. Volavšek je konstatiral pravo nevarno škrlatinko. Tekom dopoldneva je začelo bruhanje, pojavila se je tudi angina, torej vsi znaki prave škrlatinke samo v obratni vrsti kakor navadno.

Pripomniti moram, da temperatura od 1. junija naprej ni nikdar padala izvenmi en dan, ko je dobil Marko prašek piramidon, za nekaj črtic.

5. junija je prišla temperatura do 40, dne 6. junija se je oddal po zdravniškem konziliju Marko v bolnico, kjer je že drugi dan 7. junija ob 7. zjutraj izdihnil.

Moja hčerka Milica mu je stregla 2. in 3. junija. Pri Milici se je pojavila bolezen v ponedeljek ob 7. zjutraj z vročino, ki se je stopnjevala od 7. do 10. ure od 37 na 40 stopinj, ter je bila prepeljana že ob 11. uri v bolnico. Tu se je pojavila najprej vročina, potem angina in bruhanje. Temperatura je ostala na 40 stopinj skoro dva dneva in je rečeno izdihnila že 9. junija popoldne. Kako so jo zdravili v infektivnem oddelku bolnice, mi ni znano. 7. junija popoldne mi je rekel dr. Ambrožič, da je bolezen Milice srednje težkega značaja, da se pa ne more reči, da ni ozdravljiva. Na vsak način je slučaj lažji kot pri Marku. Cela bolezen je trajala pri Milici 2 in pol dneva in imela značaj strašno hitro napredujoče septične škrlatinke. Kakor sem slišal, je poslal higijski zavod 9. po neko baje dobro zdravilo v Zagreb, katero pa je prepoznalo prišlo. Teža zdravila niso imeli v zalogi.

Lajk sem in ne medicinec, vendar sem pri zdravi pameti in znam logično misliti. Škrlatinko se dobi navadno z vdihanjem bacilov, ki gredo preko grla in povzročujejo angino ter se razkroje po celem telesu in povzročajo izpuščaj. Pri Marku pa je izšla cela škrlatinka iz mesta cepitve proti rami, prešla v kri in povzročila najprej izpuščaj, potem bruhanje in na koncu še angino. Škrlatinka je bila nenavadno močna z najhujšimi znaki krvnega razkrajanja, torej so mogli biti povzročitelji bolezni pravi, dobro ohranjeni bacili.

Moje mnenje je: da so bili v cepivu, ki se je vbrizgal Marku, živi bacili in povzročitelji škrlatinke in da je dobil moj sin samo od cepitve s serumom, katerega je uporabil higijsni zavod, to strašno bolezen. Ako bi se okužil zunaj, ne bi izpadla tako letalno in bi bil tudi potek drugačen. Tu pa je brez ugovora dogmno, da se je strup vedno bolj razširjal od cepilnega mesta naprej po telesu.

Kar se pa tiče seruma samega, mi je rekel primarij dr. Ambrožič sam, da bomo imeli šele v 1—2 letih tako preizkušen serum, ki bo izključeval vsako nevarnost, kakor je to pri difteriji, kozah itd. Ta serum se že uporablja v »velikih državah«, predno pa pride k nam in se to izvede, bo trajalo 1—2 leti.

Cemu je torej cepljenje pri nas potrebno, ako še pravega seruma nimamo?

Gospa zdravnica, ki je vodila cepljenje v polikliniki, mi je odgovorila, na moje vprašanje, zakaj ni pustila cepiti svojih otrok, da ni tega storila, ker je to sredstvo nepreizkušeno. Na moje nadaljnje vprašanje, zakaj je izvršila cepljenje v šoli nad drugimi otroci, mi je pa pojasnila, da je morala to storiti, ker ji »bilo od higijskega zavoda zaukazano, čeprav je dr. Pirca opozarjala na to, da je vsa nemška in ruska literatura zoper cepljenje v šoli.

Vprašal sem druge starejše in mlajše, izkušene zdravnike v Ljubljani, lahko rečem, vsak se je izrazil zoper cepljenje proti škrlatinki.

Navajam, da se je izkušen starejši šolski zdravnik dr. Rus odločno urj cepitju v mestnih šolah, tako da je preostala samo državna vadbica.

V Ljubljani ni bilo nikake epidemije škrlatinke, zakaj je torej higijski zavod poslal reverze brez poudka v šolo in forsiral cepljenje? Vedele se je tam, da je cepilo iz Zagreba in ne iz Amerike.

Zakaj se je v reverzih izrečno potrdilo, da cepjenje ni opasno? Ko so bili otroci cepljeni, se jim je pa reklo, naj pazijo, da ne bi dobili vročine do 40 stopinj. Čudno pojasnilo neopasnosti.

Moj ljubljani sin — edinec Marko je bil na zunaj šibko deček in bi se moral, ako bi ga bili pravilno prej preiskali, vsled slabosti izločiti od cepitve.

Kakšno mnenje imajo resni zdravniški krogi o teh eksperimentih, dokazuje dejstvo, da je baje zdravstveni svet na zadnji seji sklenil, naj se to cepljenje ustavi.

Za mene je cela stvar jasna in moje mnenje ne bo nihče spremenil.

Moj sin Marko je umrl vsled cepitve z nepreizkušenim sredstvom. Moja rodbina in jaz pa smo uničeni. — Podpolkovnik Viktor Andrejka.

Pojasnilo higijskega zavoda.

Ker je g. podpolkovnik Andrejka priobčil v časopisju svoje osebno mnenje o vzroku smrti svojega sina Marka, iz katerega bi nepoučeni mogli napačno sklepati o vrednosti cepitve proti škrlatinki in postopanju higijskega zavoda, dodajamo higijski zavod k svoji izjavi z dne 10. junija t. l. še tole pojasnilo:

Od priletka novega leta dalje so se pričeli v občini Moste pri Ljubljani pojavljati posamezni slučajji škrlatinke. Dasi je okrajni sanitetni referent izvajal najstrožje varnostne mere, se je vendar škrlatinka vedno bolj širila. Po dolgotrajnem iskanju se je našel tudi vzrok širjenja: lahki (ambulantni) slučajji škrlatinke, ki so par dni izostali iz šole, nato pa so v stadiju luženja širili bolezen na druge. Da se prepreči nadaljnje širjenje škrlatinke po takih »zdravih« bolnikih, je okrajni sanitetni referent v Ljubljani s pomočjo higijskega zavoda izvršil cepljenje šolske dece v Mostah v mesecu marcu t. l. Tako cepitve je bilo upeljano pred tem, če po vsej državi. Tako n. pr. je bilo v Zagrebu cepljenih nad 10.000 otrok, v Varaždinu 5000, v Beogradu, Sarajevu in drugod, povsod v velikem številu, z najboljšimi rezultati in zaključkom, da je cepljenje povsem neopasno ter varuje cepilence pred obolenjem na škrlatinko.

Higijski zavod je prejel cepivo proti škrlatinki od Epidemiološkega zavoda v Zagrebu, ki izdeluje cepivo za celo državo in je izvršil prostovoljno cepljenje, kakor predpisano, v trikratnem razdobju po en teden. V Mostah je bilo vseh cepilencev 438. Cepilenci so se opazovali glede na reakcije po cepitju ter se je zabeleževala vsakokratna reakcija po I., II. in III. cepitju. Reakcija je bila ista, kakor običajno pri cepitju proti škrlatinki, lokalna. Okoli mesta injekcije namreč nastane večja ali manjša oteklina. Tako reakcije je pokazalo 70 odstot. cepilencev. Brez reakcije zabeleženih je 34 slučajev, v par slučajih je nastopila tudi celotna reakcija obstoječa iz glavobola, povišanja temperature, bljuvanje, pojavil se je tudi izpuščaj po celem telesu. Cela reakcija izgine tekem dveh dni in ni nato opazovati nikakih posledic. Ker je bilo cepljenje izvršeno tudi pod vsemi kautelemi asepse, ni bilo seveda nikakega slučajja gnojenja (flegmone).

Epidemija škrlatinke je bila v Mostah s cepitjem ustavljena in je kasneje nastopilo le še par slučajev škrlatinke pri deci, ki ni bila cepljena. Ta rezultat je torej popolnoma potrdil mnogobrojne v raznih literaturah popisane rezultate in je pokazal, da je cepljenje proti škrlatinki neškodljivo, da se more izvajati od najmlajše do najstarejše dece brez kakih nevarnosti ali trajne škode. Stareši so izrazili toplo zahvalo zdravnikom higijskega zavoda, ki so prevzeli nesebično in požrtvovalno to novo delo poleg drugega mnogobrojnega, ki so ga že imeli, in to brezplačno. Saj so bili starši obvarovani mnogih skrbi, žalosti in solz, morda tudi izgube svojega otroka. Kako se je prebivalstvo oprijelo te koristne akcije, nam dokazuje dejstvo, da so dan za dnem prihajali s svojimi otroci, ki niso bili cepljeni v šoli, v higijski zavod s prošnjo, da jih cepimo.

Iz razloga, da je bilo med prebivalstvom mnogo že preje omenjenih ambulantnih ali »zdravih« bolnikov, ki so seveda ogrožali tudi mesto Ljubljana, je higijski zavod predlagal, da se cepljenje izvrši tudi po ljubljanskih šolah. Za vsakega strokovnjaka, pa tudi razumnega laika je jasno, da v pogledu razširjanja epidemije ni meje med Mostami in Ljubljano. Ob prehodu čez dolensko železnico se kali škrlatinke ne ustavi. Kontakt med Mostami in Ljubljano je velik. Tudi dosedanje izkušnje so pokazale, da se Ljubljana, ki je sicer zdrava in neokupirana, okužuje

pri prvem cepitju 0,08 g uničenega strupa, katerega ta bakterija izloča. Ta strup, toxin, povzroča v telesu tvorbo protistrupev — antitoxinov, ki varujejo telo pred izbruhom bolezni. V predmetnem slučaju pa protistrupe niso mogli priti več do vplave.

3. Strup, toxin, sam in neuničen, ne povzroča škrlatinke, marveč druge vrste obolenje, zastrupljenje. Marko Andrejka pa je obolen za škrlatinko, ne za zastrupljenje. Škrlatinko je prenesel tudi na svojo sestro Milico, zastrupljenje se pa ne da prenašati. Cepivo pa obsega uničen strup, ki ne more niti povzročiti zastrupljenja.

4. Z istim cepivom je bilo cepljenih v teku ene ure še drugih 71 dečkov in deklic, nobeden od teh ni obolen na škrlatinko, nastopila je le zgoraj omenjena reakcija.

5. Z istim toxinom je bilo cepljenih še več tisoč dece po raznih krajih države, nikjer ni bilo obolenja za škrlatinko radi cepiva.

6. Po isti metodi (Dickovi) je bilo cepljenih mnogo tisoč dece po raznih državah, od nikoder ne s poročila literatura obolenj za škrlatinko radi cepiva.

Cepivo torej ni moglo biti vzrok obolenju. Obolenje je bilo težkega značaja, v ljubljanski bolnici sta preteklega meseca umrli dva na istotako težki škrlatinki.

Kje je torej pravi vir obolenja?

Odgovora na to vprašanje higijski zavod ne more dati, kajti izvor okužitve v posameznem slučaju je večkrat težko ugotoviti. Mogoče ga je okužil oče, po obiskih bolne sorodnice, ki je kazala znake angine, imela je izpuščaje in se lusčila. Zdravnik ni mogel bolezni prišesti za škrlatinko, ker je bila slika nekoliko drugačna. Mogoče je bil njen

izpuščaj res samo od solca, mogoče tudi, da je bila prava škrlatinka, ki pri odraslih netipično poteka! Znano je tudi, da je na isti šoli dne 6. junija obolen učencec M., ki ni bil cepljen, pač pa je bil njegov brat součenec Marka Andrejke.

Glede izjav zdravnikov, ki jih g. podpolkovnik Andrejka v svojem članku navaja, se ugotavlja:

1. G. dr. Ambrožič ni mogel dati navedene izjave »da bomo imeli šele v 1—2 letih tako preizkušen serum, ki bo izključeval vsako nevarnost in ki se že uporablja v velikih državah«, ker to ni resnica.

2. Ga. dr. Ana Zalokar je poslala higijskemu zavodu danes tole izjavo: »Blagovolite vzeti na znanje, da je notica g. podpolkovnika Andrejke v večeršnjem »Jutru«, kolikor se tiče mojih izjav, netočna razen odstavka o cepitju mojih otrok.«

3. Tukašnjemu zavodu ni znano, da bi se g. dr. Demšar in dr. Rus odločno uprli cepitju v mestnih šolah. Kakor omenjeno, se je cepljenje v zunanji šoli Lichtenhurnovega zavoda vršilo z odobrenjem mestnega fizikata.

4. G. podpolkovnik Andrejka ne more biti znan sklep seje Zdravstvenega sveta z dne 11. junija, ker so vse tega sveta tajne.

Higijski zavod v svesti si svojih velikih nalog in dolžnosti bo slejkoprej pomagal dvigati zdravstveno stanje našega ljudstva ramo ob rami z drugimi sorodnimi ustanovami naše domovine. Uporabljal bo tudi nadalje v svojem delu vse one metode, ki so znanstveno utemeljene in so se izkazale učinkovite. Naše dosedanje delo ni izvalo je hvalečnosti in odobravanja prebivalstva ali vodilnih čimteljev, marveč je našlo tudi mednarodno priznanje. Toda ni nam za priznanje, zanj ne delamo. En sam cilj je, ki nas vodi: Zdrav rod!

Sport

ILIRIJA: RAPID.

V nedeljo, dne 20. t. m. se bo odigrala poveljna prvenstvena tekma med mariborskimi Rapidom in Ilirijo, za katero vlada neobičajno zanimanje, kar pa je tudi popolnoma umljivo. Za prvenstvo Slovenije v nogometnem sportu se srečata dva rivala, katera sta znana po svoji ambiciji in požrtvovalnosti. Vendar ima Ilirija pred Rapidom velik plus vsled večjega tehničnega znanja, rutine in to, da igra na lastnem terenu. Kljub temu pa se ne sme podcenjevati Rapida, katerega moštvo je ravno ob priliki zadnje tekme dokazalo, da je zelo nevarno in da zna izborni streljati na gol. V sled navedenih dejstev je pričakovati res zanimive borbe, katere izid ima odločiti, kdo od obeh klubov bo zastopal Slovenijo v tekmah za državno prvenstvo.

V nedeljo dopoldne ob 10. uri nastopita na igrišču SK Ilirije tudi rezervi SK Jadrana in ZSK Hermesa in sicer v prvenstveni tekmi.

Nogometna sekcija ASK Primorje vabi delegate klubov, ki so prijavili svoja moštva za juniorski turnir, na sestanek, ki se vrši danes v petek ob 20.30 uri v Narodni kavarni. Dnevni red: Volitev odbora, določitev terminov in žrebanje protivnikov.

Manifestacijski izredni občni zbor Akad. SK Primorje. V nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. uri predpoldne se bo odigral v kazinski dvorani manifestacijski izredni občni zbor Akad. SK Primorje. — Poleg običajnega in že objavljenega dnevnega reda bo navedena izredna skupščina razpravljala tudi o razmerju, odnosno o pogajanjih med obema vodilnima kluboma Slovenije — med ASK Primorjem in SK Ilirijo. Na skupščino so povabljene poleg sportnih tudi vse druge javne korporacije.

Taborjenje pod Triglavom. Združenje slovenskih tabornikov (gozdovnikov) priredi v dneih od 6. do 17. julija t. l. svoje drugo letno taborjenje in sicer v divnih Vratih, v bližini slapa Peričnika. — Stroški za posameznika bodo znašali 70 dinarjev tedensko (brez vožnje tja in nazaj). — Kdor se pripravi po 26. juniju, se ne bo mogel udeležiti taborjenja. Novi člani se lahko prijavijo ob sobotah od 18. ure naprej v Narodnem domu, pritrilje, desno. — T.

LJUBLJSKA TEKMA.

Sredji avgusta se vrši na progi Tržič—vrh Ljubelj ocenjevalna vožnja za avtomobile in motorna kola. Pokrajinske lepote in zanimivosti terena jamitjo za uspeh te prireditve. Avto klub — sekcija Ljubljana je izdelal načrt za tekmo, ki je prva te vrste v Jugoslaviji. Pozdravljati je dejstvo, da se vrši ta prva prireditev v Sloveniji in na progi, ki nudi vozaču in vozilu priliko, da se izkaže. Kategorije so razdeljene po cenah vozil, kakor jih imajo v Ljubljani. Turni vozovi obsegajo šest kategorij, dirkalni dve, motorna kola s priklopnim vozom 5, brez priklopnega voza 4 kategorije.

V nedeljo se vrši training na progi. Vabljeni so vsi zainteresirani, da se udeležijo, ker je uspeh odvisen nemalo od poznanja proge. Natančne informacije o prijavi, kazenskih točkah in razdelbi kategorij bodo pravočasno objavljene.

SPORT V DRŽAVNI BRAMBI.

Nemška državna armada in državna bramba bosta v letu 1927 prvič po vojski spet izvajale sportna prvenstva. Ker je pa do tega še daleč, bodo priredili v mesecih junij—avgust letos nekatere prireditve. To niso prave tekme, ki je potreben zanje poseben trening, temveč se hoče ministrstvo drž. brambe samo prepričati, na kakšni višini je sport v armadi in koliko je napredoval od leta 1924, ko se je nekaj podobnega vršilo. V daljavo bodo skakali, na 100 metrov tekali, 3 km povprek po jezeli, ročne granate bodo metali in plavalci bodo. Sport je lepa stvar; lepo pa ni, če ga vprežemo v militaristični voz, kakor dela to Nemčija dosledno. Tam je ves sport vojaško organiziran.

PRIPRAVE ZA OLIMPIADO.

Za učence višjih šol priredi nemška visoka šola za telesne vaje olimpijski tečaj v dveh oddelkih: prvi oddelek pride na vrsto od 12. do 24. julija, drugi oddelek pa od 23. avgusta do 4. septembra. Vse to v svrhu boljše priprave za amsterdamsko olimpiado 1928. Med vrstami dijakov je vse polno takih, ki se odlikujejo po sportnih zmoglostih, pa še sami za to ne vedo. Te in druge, ki že v sportu delajo, bo treba izbrati, in to se bo zgodilo v tečaju. Ta priprava seveda še ni resen trening, s tem pričnejo šele pozneje. — Stroški tečaja za 60 najbolj sportno sposobnih dijakov gredo iz olimpijskega darilca Ullsteinove založbe, ki smo ga enkrat že omenili. Tako se pripravljajo.

SPORTNA ZVEZA MILIJONARKA.

Najboljša kupčija nogometne zveze je boj za pokal »English Cup«; to leto je prinesel zvezi 14.360 funtov. Če vzamemo za en funt 275 dinarjev, dobimo 8.989.000 dinarjev, skoraj štiri milijone. Račun o mednarodnih igrah je bil prav zadovoljiv; dohodki so znašali 12.500 funtov, stroški so bili za 6650 funtov manjši. Glavni vir dohodkov je dala letošnja tekma Anglije proti Škotski, v aprilu; čisti dobiček je znašal 5867 funtov, je 1.600.000 dinarjev, največja svota, ki jo je doslej

dala kakšna igra na angleških tleh. Bolnišnici v Sheffieldu so ob tej priliki podarili 1600 funtov, je 440.000 dinarjev. Če odštejemo vse, kar se odšteje more, je ostal zvezi čisti letni dobiček 2000 funtov, je 550.000 dinarjev; skupna glavnica zveze pa znaša 72.350 funtov, po naše okoli 20 milijonov dinarjev.

CERKEV IN SPORT.

Vatikanu se je posrečilo s pomočjo ameriških »Kolumbovih vitezo« (nekak specifično ameriški protitutež proti prostozidarjem) kupiti dvojce velikih travnikov v Rimu. En travnik leži v bližini S. Lorenzo fuori le mura, drugi ob Via Aurelia. Oba obsežna travnika so preuredili v moderne športne prostore z vsem komfortom za katoliško mladino rimsko.

SPORT V SOVJETSKI RUSIJI.

Sport je danes v Rusiji prav tako narodna zabava kakor v zahodni Evropi. Marsikaj je seveda drugačnega, kakor smo navajeni mi. Sport in politika sta prevrežena v isti voz; ni je skoraj sportne prireditve brez politične demonstracije, nasprotno pa tudi ni skoraj nobene večje politične proslave brez sportne prireditve.

Na čelu telovadnega in sportnega gibanja v Rusiji je »visoki svet za telesno kulturo«. On ni kakšna centralna zveza društev, ki gojijo sport, temveč vladni organ, kojega specialna naloga je razširjanje in organizacija sporta. Na tem načinu vželenja sporta v notranjepolitični vzgojni sistem boleha razvoj telesnih vaj v Rusiji, doslej je šel ta razvoj izključno le na široko, ne pa na globoko. Za »visokim svetom« pridejo gubernijski, provincialni, okrajni in mestni sveti, ki skrbijo za razvoj sporta vsak v svojem političnem okraju. Razumljivo je, da takšen podrejen organ v kakšnem oddaljenem okraju sportne panoge premalo pozna, da bi jih prilagajal krajevnim ali osebnim potrebam, ali pa, da vsled vpliva kakšne merodajne vodilne osebe prevladuje ena sama sportna vrsta.

Šele v zadnjem času se začenjajo iz mestnih svetov ven poskusiti posameznih vrst, da se združijo v zveze. Ne smemo pa misliti, da izhaja od tam ven kaj podobnega kakor pri nas. Rusija je veliko prereditko posejena, mest je vse premalo, razdalje od mesta do mesta so prevelike. Tudi tam, kjer je dosti mest blizu skupaj, je redno prirejanje tekem vsled redkega železniskega omrežja nemogoče. Sportni problem v Rusiji je prometni problem.

Vse sama v sportni obrat kot tak ne more skoraj nikdar poseči in nima torej na razpolago najdragocenejšega propagandnega sredstva, tekem. V mestih je pa veliko tekem, velikih tudi za zapadnoevropske pojme. Od nekaj že so gojili Rusi v prvi vrsti težko atletiko in rokoborbo in je izšlo od tam tudi zanimanje za drug sport. Rusija nam je dala najboljše atlete in rokoborce, imena Hackenschmidt, Lurich, Aberg, Poddubnij, Zaikin itd. so temu priča. V novejšem času prihaja zraven še boksanje. Nogomet in lahka atletika sta v mestih sedaj prav zelo razširjena, noter v Transkavkazijo, Sibirijo in Turkestan si je priborila usnjena žoga dostop. V Moskvi in drugih večjih mestih gojijo ženske hokey in hokey na ledu. V vseh obrežnih krajih so v slaški krožki, moški in ženski, zlasti v mestih ob velikih rekah. Na severu krajjevoje dr. salko in smučji, in smo navajali v »Slovenec« uspehe, ki so v isti vrsti s svetovnorekordnimi. Gotovo se še kdo spomni na imena Melnikov, Ipolitov t. dr.

Poročali smo tudi že, da so igrali Rusi nogometne tekme v Carigradu, Stockholm in Oslo, da so se udeležili drsalnih tekem na Finskem, Švedskem in Norveškem, itd. Sport jih bo v prvi vrsti približal sport drugim narodom, prej kot politika.

Jubilejni turnir JAD Bačke v Subotici. Ob 25 letnici obstoja je priredila Bačka, ki jo poznamo od lani tudi v Ljubljani, velik nogometni turnir. Po časopisnih vesteh je prisostvovalo odločilnim tekmam v nedeljo okrog 8000 ljudi. Rezultati se glase: BSK (Belgrad) : Bačka 5 : 2, MTK (Budapešta) : HASK (Zagreb) 3 : 0, Viktorija (Praga) : Bačka 4 : 0, HASK : Bačka 3 : 0, Viktorija : MTK 0 : 0. Zadnja tekma je ostala ob regularnem času neodločena, srebrni jubilejni pokal je dobila Viktorija, ker MTK v podaljšku vsled preutrujenosti ni hotel več nastopiti.

+ Srečni Viljem. Amerikanska založba, ki je kupila od bivšega nemškega cesarja Viljema rokopis njegovih spominov, mu je plačala po 2 dolarja za vsako besedo. Ta honorar je najvišji izmed dosedaj izplačanih. Večji ceno je doseglo zadnjič na neki dražbi same neko pismo slavnega predsednika Abrahama Lincolna. Bilo je spisano 4 dni pred meščansko vojno Juga in Severa, naslovljeno na gubernatorja države Pensilvanije in mu svetuje, naj se pripravi na vse. Pismo vsebuje le 11 besedi, prodano pa je bilo za 27.000 dolarjev, to je po 2458 dolarjev za besedo. Toda Lincoln je narodni junak v Ameriki in tega vendar ne moremo trditi o nekdanjem nemškem cesarju.

Opozarjamo knjžničarje na najnovejši zvezek „LJUDSKE KNJIZNICE“ v Ljubljani (Jugoslav knjigarna): „Jutranja zvezda“ slavnega angleškega pisatelja Haggarda v lepem slov. prevodu s 16. celostranskimi umetniškimi slikami g. Podrekarja. Cena br. 30 Din, vez. 40 Din — ODBOR.

